Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. ◉ № 270 (6. 759) ◉ 1988 йил 26 ноябрь, шанба ◉ Баҳоси 3 тийин

XXVI Тошкент шаҳар ва XXIII Тошкент область партия конференциялари олдидан

ЗАМОНДОШИМИЗ

Делегат билан суҳбат

Ботир Бойназаров «Водоканал» трестида контроль-ўлчов асбоблари слесари вазифасида ишлайди. Коммунистлар ишончини қозонган Б. Бойназаров XXXVIII Ленин район партия конференциясига делегат этиб сайланди. Биз унга қуйидаги савол билан мурожаат этдик.

— Конференция сизда қандай таассурот қолдирди?

— Конференцияда айтилган гапларнинг ҳаммаси фойдали, булар районнинг социал-иқтисодий ривожланишига амалий таъсир кўрсатиши шубҳасиз.

— Агар сизга ҳам сўз беришганда нималар ҳақида гапирган бўлардингиз?

— Шаҳарда ичимлик сувини тежаб-тергаб фойдаланиш, исрофгарчиликка йўл қўяётган корхона ва ташкилотлар ҳақида сўзлардим. Кейин транспорт масаласида кўп эътирозларим бор...

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси 24 ноябрда бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленумини ва СССР Олий Советининг ўн иккинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ бўлган масалаларни муҳокама қилди. XIX Бутуниттифоқ партия конференциясининг КПСС Марказий Комитети аппаратини қайтадан ташкил этиш ва қисқартириш тўғрисидаги кўрсатмаларига мувофиқ Марказий Комитет бўлимларининг янги структурасига оид таклифлар ва улар фаолиятининг асосий йўналишлари кўриб чиқилди. КПСС Марказий Комитетининг янги бўлимлари иш услубини анча ўзгартиришлари, идоравий ёндашувдан, хўжалик органларининг вазифаси билан шуғулланишдан воз кечишлари, социал иқтисодий сиёсатнинг, мафкуравий фаолиятнинг энг муҳим муаммоларига, ижтимоий турмуш жараёнларини чуқур ўрганишга, кадрлар билан ишлашни яхшилашга бутун эътиборни қаратишлари лозимлиги таъкидланди.

Конституцияга киритиладиган ўзгартишлар тўғрисидаги ҳамда СССР халқ депутатлари сайлови ҳақидаги Қонунлар лойиҳаларининг ниҳоясига етаётган умумхалқ муҳокамаси жамоатчиликнинг шу муаммоларга қизиқиши зўрлигидан далолат бераётганлиги қайд этилди. Меҳнаткашлардан тушган таклифлар қонун лойиҳаларини анчагина яхшилаш, уларда жамоатчилик фикрини тўлиқроқ акс эттириш ва СССР Олий Советининг муҳокамасига XIX партия конференцияси белгилаган сиёсий ислоҳотнинг дастлабки тадбирлари амалга оширилишини таъминлайдиган жуда муҳим ҳужжатларни киритиш имконини беради.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга қилган расмий дўстлик визити якунларини кўриб чиқди. Олий даражадаги амалий мулоқот Совет Иттифоқи билан Ҳиндистоннинг ўзаро алоқаларига янги сифат ва жўшқинлик бахш этиши, Осиё — Тинч океан ва жаҳон ишларида ижобий силжишларга кўп жиҳатдан кўмаклашиши қайд этилди. 1986 йилги Деҳли декларациясини ривожлантирувчи Олий даражадаги Совет — Ҳиндистон Баёноти ядро қуролидан ва зўравонликдан ҳоли бўлган ҳамда кенг қамровли, жаҳоншумул пишиқ-пухта хавфсизлик системаси билан таъминланган дунёни барпо этиш йўлида бундан буён қилинадиган амалий ҳаракатларнинг йўлларини белгилаб беради.

Савдо-сотиқ, экономика, фан ва техника соҳаларидаги икки томонлама Совет— Ҳиндистон алоқалари принципиал янги мазмун билан тўлдирилмоқда. Иккала мамлакат раҳбарларининг бу галги учрашуви чоғида бир қанча ҳукуматлараро битимларнинг имзоланиши натижасида бунинг учун катта қўшимча имкониятлар яратилди. Ҳиндистон билан савдо, иқтисодий ҳамкорликнинг механизмини муваффақиятли равишда қайтадан ташкил этиш ва янги формаларни, аввало ишлаб чиқариш кооперациясини ўзлаштириб олиш — мазкур ҳамкорлик самарадорлигини ва ўзаро манфаатдорлигини оширишнинг калити эканлиги таъкидланди. Совет — Ҳиндистон маданий алоқаларини, шунингдек дўстлик жамиятлари, профессионал ва ижодий союзлар, хотин-қизлар, ёшлар ва спорт ташкилотлари ҳамда бошқа ташкилотлар йўли билан Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон ўртасидаги мулоқотни янада кучайтиришнинг муҳим аҳамияти уқтириб ўтилди.

А. Н. Яковлевнинг Венгрия ва Чехословакияга қилган амалий визитлари натижалари муҳокама қилинди. Будапешт ва Прагада имзоланган қардош партияларнинг мафкуравий ҳамкорлиги программалари тажриба алмашиш, биргаликдаги назарий ишларни, зиёлилар ва ёшларнинг алоқаларини кучайтириш, маданият соҳасида бир-бирини бойитиш учун шароит яратади. Социализмни янгилаш вазифалари ва муаммоларини, бу жараёнда коммунистик ва ишчи партияларнинг ўрни ва ролини, социалистик мамлакатларда бошланган туб ўзгартишларнинг, улар ўртасидаги иқтисодий, сиёсий ва мафкуравий ҳамкорликни такомиллаштириш билан ўзаро боғлиқлигини биргаликда янада чуқурроқ идрок этишда ВСИП ва ЧКП раҳбарлари билан бўлиб ўтган ўртоқларча суҳбатларнинг муҳимлиги таъкидланди.

Мажлисда Д. Т. Язовнинг Югославияга қилган расмий дўстлик визити тўғрисидаги ахбороти тингланди. Д. Т. Язовнинг ЮСФР раҳбарлари билан учрашувлари чоғида иккала томоннинг Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасидаги дўстона муносабатлар ва ҳамкорликни янада ривожлантириш муддаоси тасдиқланганлиги мамнуният билан қайд этилди.

О. Д. Баклановнинг Афғонистон Республикасига қилган амалий визити, унинг Афғонистон Республикаси президенти Нажибулло ва Бош министри М. Х. Шарқ билан ўтказган суҳбатлари якунлари тўғрисидаги ахборот кўриб чиқилди. Эришилган аҳдномаларга мувофиқ Совет — Афғонистон ҳамкорлигини ривожлантиришнинг конкрет масалалари юзасидан топшириқлар берилди.

Сифатли маҳсулот учун

⊙ Тўқимачилик комбинатининг кўпчилик фабрика, цех, участка ва бригадаларида «Ўз ишининг моҳир устаси» номини олиш учун конкурслар, юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун мусобақалар кенг авж олиб кетди. Айниқса, социалистик мусобақанинг янги мазмун касб этиб бораётганлигини айтиб ўтиш ўринлидир. «Кам харажат қилиб, кўпроқ, яхшироқ маҳсулот берайлик», «Беш йилликнинг ҳар бир минутини қадрла» сингари шиорлар шулар жумласидандир. Бундай шиорлар остида меҳнат қилаётган ишчилар сони ортиб бораётир. Ишлаб чиқариш резервларини қидириб топиш, меҳнат ва жамоат интизомини мустаҳкмлаш учун кураш оммавий тус олди.

Корхонанинг 2-йигирув-тўқув фабрикасига қарашли 2-тўқув цехи коллективи ноябрь ойида 85200 минг метр хом сурп тўқиб, план-топшириқларини бажарди. 1983 йилнинг мартида цехда юқори зичликда ишловчи 5 та бригада тузилган эди. Улар ҳақ тўлашнинг хўжалик ҳисобига ўтиб ишламоқдалар. 72 кишини бирлаштирган бригадаларнинг иш кўрсаткичлари план-топшириқларини муддатидан олдин бажаришда бошқа цех ва бригадалар учун юксак намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Б. ОРИПОВ.

Йиллик план— муддатидан илгари

⊙ Шаҳар пассажир автотранспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига қарашли 3-автобус парки коллективи келаси йилнинг январь ойидан бошлаб, хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида ишлашга ўтади.

Меҳнатда самарали ютуқларга эришаётган аҳил коллектив октябрь ойи планини муддатидан илгари — 500 минг сўм ортиғи билан бажарди. Бунда корхонанинг М. Музаффаров, Э. Мирзабоев, Х. Каримов, С. Миртуллаев каби илғорлари бошқаларга ибрат бўлишди.

— Хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш шароитида ишлашга ўтиш,— дейди корхона директори О. Исмоилов,— ҳайдовчи ва паркимиз хизматчиларининг ойлик маошини 25—30 процентга ошириш имконини беради. Ўтган йил планини 7 декабрда бажариб, пландан ташқари 360 минг сўм фойда берган эдик. Коллективимиз ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, бу йил планини декабргача бажаришга аҳд қилиб ишламоқда.

Журналистлар союзи аъзолари диққатига!

Журналистлар ташкилотларида СССР Журналистлар союзи аъзолари янгидан ҳисобга олинмоқда.

1988 йилнинг охирига қадар узрли сабабларсиз (чет эл командировкаси, ўқиш, касаллик ва ҳоказо) ҳисобдан ўтмаган союз аъзолари ижодий союздан чиқиб кетган ҳисобланади.

Узрли сабабларсиз ҳисобдан ўтмаганларни союздан чиқариш ҳақидаги қарорларни бошланғич журналистлар ташкилотлари қабул қилади. Қарор область ташкилоти правлениесининг секретариатида тасдиқланганидан сўнг кучга киради.

Союз аъзоси қарор қабул қилинган кундан кейинги уч ой мобайнида шикоят қилиш ҳуқуқига эга.

Тошкент шаҳар Советининг сессияси

Кеча йигирманчи чақириқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Советининг еттинчи сессияси бўлиб ўтди.

Депутатлар 1989 йилга мўлжалланган Тошкент шаҳрини иқтисодий ва социал ривожлантириш плани билан республика пойтахти бюджетини муҳокама этиб тасдиқладилар, шаҳарни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1988 йил планининг қандай бажарилаётгани ҳамда 1987 йилги бюджетнинг ижросини кўриб чиқдилар.

Сессияда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг 1989 йилги иш плани кўриб чиқилди ва тасдиқланди.

⊙ Сессия иши тўғрисидаги батафсил ҳисобот газетада эълон қилинади.

Алло, редакциями?

33-28-95.

«Ишончли мулоқот»

ҲУРМАТЛИ ОҚШОМХОНЛАР!

«Тошкент оқшоми» газетаси редакцияси қошида ташкил этилган **«ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ»нинг телефон орқали** навбатдаги учрашуви **28 ноябрь, душанба куни соат 10 дан 12 гача, сўнг соат 14 дан 16 гача бўлади.**

Саволларни назарда тутинг.

1. «ОҚШОМ» ГАЗЕТАСИ САҲИФАЛАРИДА ҚАЙСИ МАҚОЛАЛАР СИЗГА МАНЗУР БЎЛДИ. НИМА УЧУН!

2. ГАЗЕТАДА БОСИЛГАН МАТЕРИАЛЛАРНИНГ ҚАЙСИЛАРИДАН КЎНГЛИНГИЗ ТЎЛМАДИ. БУНГА САБАБ!

3. СИЗНИ КЎПРОҚ ҚАНДАЙ МАЗМУНДАГИ МАҚОЛАЛАР ҚИЗИҚТИРАДИ!

Телефонда ёки хатда айтилган фикрларингиз исм-фамилиянгиз кўрсатилган ҳолда газетанинг келгуси сонларида эълон қилинади. Сиз истаган мавзудаги мақолалар тез вақтда тайёрланиб, газета саҳифасида ёритилади. **«ИШОНЧЛИ МУЛОҚОТ»** суҳбатида 28 ноябрь, душанба куни **«Тошкент оқшоми» газетасининг ходими Фарруҳ Раҳимов** навбатчилик қилади.

Ҳурматли оқшомхон дўстлар! Бизга телефон қилган пайтингизда ва хат йўллаганингизда Сизларнинг эътиборингизга ҳавола этилган **уччала саволларга албатта жавоб қайтаришни унутмаслигингизни сўраймиз.**

Революцион ўзгартишлар омили

XXXVIII Ленин район ҳисобот-сайлов партия конференциясидан

Конференция бошланди. Рисолага кўра, кун тартиби, унинг вақти тасдиқланди. Анжуман иштирокчилари: делегатлар, меҳмонлар, журналистлар учун кам учрайдиган янгилик рўй берди. Район партия комитетининг биринчи секретари В. Д. Ардатов даставвал сўзга чиқди-ю, лекин ҳисобот докладини ўқимади...

Йўқ, конференцияга район партия комитетининг ҳисоботи тайёрланган эди! Доклад район партия комитетининг 11 ноябрда бўлиб ўтган пленумида тасдиқланиб, алоҳида китобча тарзида конференция арафасида делегатларга тарқатилди. Бу янгиликнинг ўзига хослиги шундаки, делегатлар 2-3 кун мобайнида доклад билан бемалол танишдилар, чуқур мулоҳаза юритиб, атрофлича ўргандилар. Агар доклад мажлис давомида ўқилганда, баъзи томонларни илғамай қолиш ҳам мумкин бўларди. Яна бир томони китобчада доклад ҳажми одатдагидан катта бўлиб, масалаларга кенгроқ тўхталишга имкон берди.

Район партия комитети ҳисобот даврида кўп ишларни амалга оширди. Асосий эътибор меҳнаткашларни КПСС XXVII съезди ва Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси қарорлари руҳида тарбиялашга қаратилди. Сиёсий ва иқтисодий ўқувларнинг самарадорлигини ошириш, тингловчиларга ҳар жиҳатдан мукаммал билим беришнинг илғор методлари қўлланилди. Районнинг иқтисодий ва социал ривожлантириш планларининг бажарилишида партия кўрсатмалари дастуруламал қилиб олинди. 1987 йил 1 январдан бошлаб райондаги уч йирик корхона — В. И. Ленин номидаги электрон-техника заводи, «Средазэлектроаппарат», «Қизил тонг» ишлаб чиқариш бирлашмалари давлат қабулига ўтди. 18 корхонадан 10 таси хўжалик юритишнинг янги формаси — ўзини ўзи маблағ билан таъминлаш системасида иш олиб боряпти. Ишлаб чиқариш корхоналарининг илмий-тадқиқот институтлари билан алоқаси мустаҳкамланмоқда. Лекин ишлаб чиқаришнинг ҳозирги аҳволи маҳсулот реализация қилиш йиллик плани бажарилишига кафолат беролмайди. Самарадорликни янада ошириш учун корхоналарнинг узлуксиз ишлашини таъминлаш керак бўляпти. Лекин бунга имкон йўқ. Чунки хом ашё, материаллар келтиришда узилиш рўй беряпти...

⊙ ДОКЛАД ҲАҚИДА МУЛОҲАЗАЛАР

Т. Б. Шевченко, «Каноп» ишлаб чиқариш бирлашмаси сараловчиси: Доклад билан танишиб чиқиб, қайта қуришни жадаллаштиришда жуда кўп ишлар қилиниши лозимлигини англадим. Лекин ҳаммаси амалга оширса бўладиган ишлар. Бироқ тезроқ ҳаракат қилиш лозим. Бунинг учун эса биринчи галда ҳар томонлама интизомни мустаҳкамлаш керак деб ўйлайман.

Ю. П. Павленко, «Водоканал» трести токари: Муаммоларимиз жуда кўплигини докладдан билиб олдим. Менимча, вақтдан унумли фойдалана олмаяпмиз. Кимларнингдир айби билан автобус кутиб, навбат кутиб бебаҳо дақиқаларни бой бериб қўйяпмиз.

Е. А. Маршалов, Октябрь революцияси номли тепловоз ремонти заводи қозон қурилмаси оператори, Ўзбекистон ССР Олий Совети Раисининг ўринбосари: Конференцияда баландпарвоз гаплар, [illegible] қутулганимиз кишини хурсанд қилади. Докладда район партия комитети актив фаолиятини кўрсатган ўринлар кўриниб турибди. Албатта, бу етарли эмас деб ўйлайман. Партия билан халқ бир-бирига жипслашган, деймиз. Бу фикрни амалда янада мустаҳкамлаш учун райком секретарлари, аъзолари ишлаб чиқариш корхоналарида, ишчилар ҳузурида тез-тез бўлиб туришлари зарур.

— Мен коммунистлар сафига 1985 йилда ўтдим. Катта анжуманда биринчи марта қатнашяпман. Ҳамкасбларим уй-жой масаласи ҳал этилиши ҳақида аниқ, реал фикрлар билан боришимни кутишяпти, — деди Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонти заводининг ишчиси **Х. Исломов,** — корхонамизда уй-жойга навбатда турганлар сони кўпайиб бормоқда.

— Транспорт масаласи ҳам ҳаммани қийнаяпти, деди В. И. Ленин номли электрон-техника заводи слесарь-созловчиси, Ленин ва Меҳнат Қизил Байроқ орденлари нишондори **А. Муҳамедов.** — Конференция қабул қиладиган қарорлар ана шу барча масалаларни ҳал қилишни қатъий назорат остига олишни кўзда тутади, деб ишонаман.

⊙ РАЙКОМ ЭКСПЕРИМЕНТИ

Ленин район партия ташкилоти фақат Тошкент шаҳри ва областидагина эмас, балки республикада йирик партия ташкилоти ҳисобланади. Унинг сафларида ҳозир 14 минг 900 КПСС аъзоси ва 155 аъзоликка кандидат бор. Унинг составида 312 бошланғич, 430 цех партия ташкилоти ва 330 партия группаси бор. Хўш, бундай катта ташкилотга ҳозирги қайта қуриш, демократияни ривожлантириш ва ошкоралик пайтида қандай қилиб моҳирона бошчилик қилиш мумкин!

Бунга район партия комитети бошлаган эксперимент кўп жиҳатдан ёрдам берди деб бемалол айтиш мумкин.

Райком аппаратида ягона бўлим ташкил этилди. Бу — ташкилий-сиёсий ишлар бўлимидир. У барча бошланғич партия ташкилотларига ҳамма масалалар бўйича инструктор-ташкилотчилар орқали партиявий раҳбарликни амалга оширмоқда. Улар халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини, социал-иқтисодий ривожлантиришнинг барча йўналишларини қамраб олганлар.

Экспериментнинг яна бир хусусияти шундаки, район партия комиссияси аъзолари сони одатдагидек 15 кишидан эмас, балки 31 кишидан иборатдир. Улар учта группага бўлинган. Биринчи группа партияга қабул қилиш ва коммунистларни тарбиялаш, иккинчи группа эса коммунистларнинг КПСС Уставига қандай риоя қилаётганликларини назорат қилиш; учинчи группа эса район партия комитетининг қабул қилган қарорлари, партия ва ҳукумат қарорларини партия ташкилотлари қандай бажараётганликларини назорат қилиш билан шуғулланади.

Конференция қатнашчилари янги эксперимент бошланғич партия ташкилотлари билан ишлашдаги ҳамма проблемаларни ҳали тўла ҳал этди деб бўлмасада, аммо бу яхши самаралар бераётганлигини таъкидладилар.

⊙ КОНФЕРЕНЦИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ СЎЗЛАРИДАН

Г. П. Медведева, «Учқун» тўқимачилик галантерея ишлаб чиқариш бирлашмаси касаба союз комитетининг раиси:

— Аввалари райкомга бизни кўп чақиришарди, ҳозир бу иш усули ўзгарди. Аммо ҳали бошланғич ташкилотлар билан ишлашда камчиликлар бор. Масалан, бирлашмамизда аввалги партия ташкилоти секретари декрет отпускасига кетганига анча вақт бўлсада, янги секретарь узоқ вақт сайланмади. Фрунзе районида касаба союзлари активлари мактаби бор, бизда ҳам шундай мактаб ташкил қилиш вақти етмадимикин?

«Средазэлектроаппарат» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг электр пайвандчиси **В. И. Фоменко** район партия комитетининг ҳисобот даврида қилган ишига баҳо беришда бетараф қолди. У ўз сўзида район ошхоналар трестидаги нуқталарда сифатсиз овқат тайёрланаётганини танқид қилиб, конференция иштирокчиларига кўзбўямачилик учун атайлаб ширин ва арзон таомлар пиширилганини куйиниб гапирди. Нотиқ ўз сўзида ишчи назоратини кучайтириш масаласини кўтарди.

— Ҳамма иллат бекорчиликдан чиқади, — деди ўз сўзида 13-микроучастка бошланғич партия ташкилоти секретари **Г. А. Шестаков.** — Янги уй-жой қурилаётганда кишилар дам олиши учун боғ, спорт майдони, турли тадбирлар ўтказадиган бино қуришни ҳам ўйлаш керак. Бизнинг микроучасткада ана шу зарур жойларга ер ажратилмаган. Шунингдек, магазинларнинг хизмати кўнгилдагидек эмас.

Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, уларни Совет Армияси сафига хизматга тайёрлаш ҳақида сўзга чиққан район ҳарбий комиссари **П. Ражабов** бу борадаги камчиликлар хусусида гапирди. Мактабларда ҳарбий-ватанпарварлик таълимининг етарли даражада олиб борилмаслиги, махсус хона ва майдонларнинг техник жиҳатдан мукаммал жиҳозланмаганлиги ўсмирларнинг пишиқ-пухта тайёргарлик билан Армия сафига боришларига кафолат бермаяпти.

⊙ КОНФЕРЕНЦИЯ ҲАҚИДА ҚАЙДЛАР

— Музокаралар қизғин боряпти, лекин ўз-ўзини танқид сезилмаяпти.

—Туркистондаги революцион кўтарилишлар маркази шу район билан боғлиқ, ана шу революцион руҳ бугунги қайта қуриш жараёнида ҳам сақланиб қолмоғи керак.

— Демократия ва ошкоралик дегани ўйламай, чуқур фикр юритмай гапириш эмас, балки қайта қуриш ишига амалий наф келтиришдир!

⊙ МАНДАТ КОМИССИЯСИ ДОКЛАДИДАН

Конференцияда 570 делегат иштирок этди. Шулардан 346 нафари биринчи марта қатнашмоқда. Делегатларнинг 74 нафари ишчилардир. Улар орасида КПСС XXVII съезди делегати Л. А. Валетова, Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси делегати Б. Я. Назаров, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Е. А. Маршалов ва бошқалар бор. 6 делегат Ўзбекистон ССР Олий Советининг, 63 делегат эса маҳаллий Советларнинг депутатларидир. 229 делегат СССР орден ва медаллари билан тақдирланган. 35 нафари эса Фахрий унвонларга эга. 10 делегат давлат ва республика мукофотларини олишга сазовор бўлганлар. 14 делегат Афғонистонда интернационал бурчини ўтаган.

⊙ КОНФЕРЕНЦИЯ СЎНГИДА

Район партия комитетининг биринчи секретари В. Д. Ардатов: Делегатларнинг танқидий фикрлари учун миннатдормиз. Докладдаги йўл қўйилган камчиликларни ҳисобга оламиз. Бир нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман. Бизнинг экспериментимиз ҳеч бир бошланғич партия ташкилотининг эътиборидан четда қолмаслиги ва партиявий-сиёсий ишларнинг самарадорлигини оширишга кўп жиҳатдан ёрдам берганлигини қайд этиш керак.

⊙ БИЗНИНГ ХУЛОСА: Конференцияга пухта тайёргарлик кўрилганлиги учун ҳам у делегатларда жонли қизиқиш уйғотди, ҳалол ва ошкора гаплар айтилди. У ишчанлик ва демократия руҳида ўтди. Қайта қуришга ҳар бир киши конкрет ҳисса қўшиши, чиройли сўзлар, шиорлар ўрнига ишнинг кўзини билиши, дадил фаолият кўрсатиши, ақл-заковатини ишга солиши, қисқаси омма ўртасида идеологик ишларни революцион руҳда олиб бориш, уларни ўз ортларидан эргаштириш коммунистларнинг биринчи галдаги бурчи эканлиги яққол сезилиб турди.

* * *

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари **Б. Ф. Сатин** қатнашди ва нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари **Л. Ш. Бекқулбекова** иштирок этди.

* * *

Конференцияда район партия комитетининг, район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги состави, Тошкент шаҳар ва Тошкент область партия конференцияларига делегатлар, район партия органларига номзодлар кўрсатилди.

Ҳ. АКРОМОВ, С. ШАМСИДДИНОВ.

Ташкилий пленумда В. Д. Ардатов район партия комитетининг биринчи секретари, М. М. Содиқов район партия комитетининг иккинчи секретари, Р. И. Кушчева район партия комитетининг секретари этиб сайландилар.

А. Г. Агабеков район партия ташкилоти ревизия комиссиясининг раиси этиб сайланди.

⊙ СУРАТДА: XXXVIII Ленин район ҳисобот-сайлов партия конференциясида.

Т. Каримов фотолари.

Хўжалик ҳисобига—кенг йўл

Янгича меҳнат шароитида

Куба, Ҳиндистон, Афғонистон, Монголия, Ироқ. Эрон, Италия... Бундай мамлакатлар сони 30 дан ортади. «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси шунча чет эл ва социалистик мамлакатларига маҳсулот тайёрлаб жўнатмоқда. Ҳатто корхонанинг электр цехидан Ироққа ишбилармон мастерлар юборилиб, у ерда кранлар монтажида амалий ёрдам берилди. Италиялик мутахассисларнинг мамлакатимизда биргаликда завод қураётгани корхона ишчиларини ҳам қизиқтирган эди. Италияликлар бу бирлашмага ҳам келишиб, ишлаб чиқариш жараёнларини кўздан кечиришди, ўзларига ёққан маҳсулотларни танлаб олишди...

Буларнинг сабаби нимада? Асосий сабаби шундаки, корхонада маҳсулот сифатини яхшилашга кейинги йилларда катта эътибор берилмоқда. Корхонада Ҳамза районида биринчилар қаторида маҳсулотнинг давлат қабули жорий этилди.

Шу йилнинг январь ойидан эса тўла хўжалик ҳисобига ва ўз-ўзини маблағ билан таъминлашга ўтиб ишлай бошлашди. Барча техник ҳужжатлар стандарт талаблари бўйича қайта ишланди. Механика цехида рақамли программа билан бошқариладиган дастгоҳлар жорий этилди. Эски дастгоҳлар жиддий равишда янгиларига алмаштирила бошланди.

Булардан асосий мақсад нима? Биринчидан, маҳсулотларни жаҳон стандартлари даражасига етказиш.

Ишлаб чиқариш тармоқлари ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг янги шароитларига ўтиш ишчи-хизматчиларнинг меҳнат ғайрати ва ташаббускорлигини оширмоқда.

Шаҳримизда ҳозир 167 та саноат корхонасини меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитларига ўтказиш кўзда тутилган. Ҳозир улардан юзга яқини, яъни ярмидан кўпроғи ўтди. Улар орасида «Подъёмник», экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмалари, 1-пойафзал, ўйинчоқлар, упа-элик фабрикалари, «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа корхоналар бор.

Умуман шаҳар бўйича кўзда тутилган 541 корхонадан 251 таси меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитларига ўтказилганлигини айтиб ўтмоқчимиз (шундан юқорида таъкидлаганимиздек 167 та саноат корхонаси меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитига ўтади).

Фақат саноат корхоналаригина ўтиб қолмай, шунингдек, юзлаб қурилиш, транспорт ва алоқа корхоналари ва ташкилотларини ҳам ўтказиш мўлжалланган.

Масалан, қурилиш ташкилотларидан 197 таси янги усулга ўтиши лозим. Улар қайси ташкилотлар эканлиги билан қизиқаётгандирсиз. «Ташметрострой», «Ташпромстрой», «Ташсантехгазмонтаж» ва «Ташгорстрой» ташкилотлари шулар жумласидандир.

Энди транспорт соҳасида-чи, деб сўрарсиз. Янги шароитларда ҳозир 30 та транспорт ташкилоти иш олиб бормоқда. Бу ҳали кам, албатта. Мўлжалдагининг учдан бир қисми, дейиш мумкин. Шаҳримизда 8 та уй-жой коммунал хўжалиги янги шароитларда ишлаяпти, холос.

Алоқа ташкилотларида бу борада аҳвол бирмунча тузукроқ (уларнинг ярмидан кўпроғи янгиликни тез ҳис этди).

Хўш, бу янгиликлар шаҳар экономикасига нима бермоқда? Аввало, ишчи-хизматчиларда масъулият ҳисси, манфаатдорлик туйғуси ошяпти. Иш сифатига бўлган талаб кучаймоқда.

Иккинчидан, шу йилнинг учинчи кварталида қўшимча 2,8 минг кишини бошқа жойларга ўтказиш имкони туғилди. (Ўтган 9 ойда жами 14,7 минг киши ўз иш жойидан озод қилинганди). Бу эса иккинчи ва учинчи сменаларни ишчилар билан тўла комплектлаш имконини берди. Ана шу мақсадлар учун 1,2 минг киши юборилди.

Ўз иш жойларидан озод қилинган кўпгина ишчи-хизматчилар ўз корхоналаридаги зарур участкаларга бириктилмоқдалар. (Масалан, уларнинг 43,5 проценти ана шундай ишларда, қолганлари иккинчи ва учинчи сменаларда меҳнат қилмоқдалар).

Саноатда иш жойидан озод этилган 4,4 минг ходимдан 2,5 мингдан зиёд киши (ёки 60 процентга яқини) ўз корхоналарида, шундан бир минг киши иккинчи ва учинчи сменаларда ишлашяпти. (Аввалги иш жойларини фақат 1,7 минг киши тарк этди, холос).

Қурилишда аҳвол бир мунча мураккаброқ. Ўз иш жойларидан озод этилганларнинг бор-йўғи 38,2 процентигина ўз қурилиш ташкилотларида меҳнат қилмоқдалар. (Кўпчилиги эса аввалги иш жойларини тарк этишган).

Транспорт ва алоқа соҳасида: меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитга ўтиш муносабати билан ўз иш жойидан озод этилган ҳар уч ходимнинг бири аввалги иш жойларида ишламоқда. Транспорт соҳасида ярмидан кўпи аввалги иш жойларини ташлаб кетганлар.

Қайта қуриш ва жадаллаштириш даврида кадрлар сифатини ошириш масаласи кескин қилиб қўйилмоқдаки, малакали, ишнинг кўзини биладиган ходимларни ҳамиша коллектив ўз бағридан чиқармайди. Улар корхона ё ташкилотнинг олтин фондидир. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги шароитида меҳнатни фақат ишга келиб-кетиш (кунни кеч қилиш) деб тушунадиган ва шунга «амал» қилиб келганларга коллектив бугун ўз сўзини айтмоқда.

Демак, бундан ягона хулоса шуки, ҳар бир ходимдан тўла қувват билан ишлаш, юксак самара бериш ва аъло иш сифатини кутяпмиз ва жуда тўғри қиляпмиз.

Демократия, ошкоралик, қайта қуриш шуни тақозо этаяпти.

Ҳ. ИКРОМОВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Дам олиш соатларида

«Олтин кузнинг олтин жамоли
Табиатнинг етук камоли».

Р. Шарипов фотоэтюди.

«Гулбоғ» сайрига марҳабо!

Таниқли шарқшунос олим ва шоир Шоислом Шомуҳамедовнинг «Гулбоғ» китоби кўпчиликка манзур бўлган эди.

Классик ҳикоят услубида ёзилган кичик-кичик ҳаётий ҳикояларда автор турмушимиздаги салбий ҳодисалар, одамлар табиатидаги тубанликларни фош этади.

Муаллиф «Гулбоғ» ҳикоятларини яна давом эттирмоқда. Биз газетхонларни «Гулбоғ» сайрига чорлаймиз.

Ҳовли тўйи

Гапга чечан аскиячи, хушфеъл бир қўшним ҳовли тўйи қилди, қуни-қўшни, қариндош-уруғлар йиғилди. Меҳмон ҳурмати— мезбон иззати, деган гапга амал қилиниб, мезбоннинг бори дастурхонга тўкилди, дил чоки ширин сўзга сўкилди, барча таҳсин этди, зиёфат ҳам охирига етди.

Меҳмонлар турамиз деган пайт бир киши мезбон кўнглига ғашлик солиб:

— Жуда яхши ўтирдик-ку, арағи бўлмади-да, — деб қўйди.

Сўзга чечан мезбонимиз ҳам бир дақиқа лол қолди-да, сўнг ўзига келиб:

— Ўлкамиз ноз-неъмати қўйилган дастурхонни нопок қилгим келмади, — деди.

Мезбонни лол қолдирган нарса шул эдиким, луқма ташлаган одамнинг ўзи ичмайдиганлардан бўлиб, унинг умр бўйи ичган арағини йиғиб бир стаканга солинса, у ҳам тўлмасди.

Мен унинг даъвоси нечун керак бўлиб қолди деб, ўйга толдим ва қўлимга қалам олдим.

Арақ оппоқ, иши қоп-қора бироқ,
Фитначи иғвогар ундан ёмонроқ.
Фақат иродаси метин одамлар,
Ҳар иккисидан ҳам юришар йироқ.

Хатчўп

Бир одамнинг адабиётга қизиқиши менда у кишига қизиқиш уйғотди. Мен унинг Фурқат ғазалларидан ёд ўқиши, ҳозирги кун шеърияти ҳақида саволлар тўқишига қараб ҳурматим ошган эди. Унга китоб совға қилар эдим, у ҳам жуда қувонар эди. Аммо бир жойда ишлашга тўғри келди, шунда мен унинг ҳаётдаги тубанликларини кўриб ҳайратда қолдим ва қилмишларига чуқурроқ назар солдим. Не кўз билан кўрай, не ҳис билан сезайки, унинг шеършунослиги ҳам бошқа кўп қизиқишлари каби юзаки, фақатгина хўжакўрсинга экан. Мен уни доимо китоб ичида ётса ҳам, илму одоб файзидан бебаҳра хатчўпга ўхшатдим:

Китоб йиғаверма, йиғмагил тўп-тўп,
Шеъру адабдан ҳам лоф урмагил кўп.
Тубан дилга юқмас шеърият файзи,
Китобда ётса ҳам мисоли хатчўп.

ва яна дедим:

Китоб берган одобни ҳатто отанг
беролмас,
Дили сўқир китобдан одоб гулин
теролмас.

Имон ва ҳамён

Қилни қирқ ёрган улкан олим, қирқ йилдан бери катта амалларда юрган кишининг давлат мулкига кўз олайтирганини кўриб, ҳайрат бармоғини тишладим. Энди унга нисбатан садоқат ва муҳаббатим нима бўлди? Тил тортмай ўлди.

Баъзиларнинг имони —
Ўз нафси, ўз ҳамёни.
Туя қилур халқ нонин
Борича куч-имкони.

Шоислом ШОМУҲАМЕДОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

Акс садо

Чинакам текин ўғит

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»,
1988 ЙИЛ 21 ОКТЯБРЬ.

Ҳурматли редакция! Ҳаммамизга маълумки, кўплаб ахлатхоналарга, чуқурларга тонна-тонналаб кўмир кукунлари тўкиб, исроф қилиб ташланади, бунга ачинади киши. Агар шу кўмир кукунлари ўз вақтида йиғиб олинса, экинларга ўғит бўлади, бу жуда катта фойда келтиради. Хатимнинг муқаддимасида бу фикрни келтиришимга «Тошкент оқшоми» газетасида геология-минералогия фанлари доктори Мажид Зокировнинг «Қора кўмирнинг юмушлари» мақоласи асос бўлди, зеро озиқ-овқат программасини ҳал этишдаги қўшимча омиллардан бири — кўмирнинг кукунини ўғит сифатида ишлатиш масаласи мақолада жуда тўғри кўтарилган.

Ҳақиқатан ҳам ўғит тайёрланадиган хом ашёлар Иттифоқимизнинг узоқ жойларидан, ҳатто чет эллардан келтирилади. Шу билан бирга, тупроққа фақат минерал ўғит солиш билан ҳосилни ошириб бўлмайди. Таниқли олимимиз таъкидлаганидек, фақат саноат ўғитларини муттасил қўллаш ерни «касаллантиради» ва оқибатда ҳосил камаяди. Тупроқнинг сифатини ва ҳосилдорлигини ошириш учун кўмир кукунидан фойдаланиш энг оқилона тадбир деб ҳисобланиши керак, чунки бизнинг республикамиз кўмирга бой бўлиб, унинг кўпгина қисмини қўнғир кўмир ташкил этади.

Ҳеч бир муболағасиз айтиш мумкинки, аҳолига сотилаётган кўмирнинг 30—40 проценти кукун ҳолида бўлиб, бу кукун юқорида айтилганидек, ахлатга чиқариб ташланмоқда. Бир кунда фақат Тошкент шаҳрида 200—300 тонна кўмир сотилса, шундан деярли ярми кукун ҳолида ахлатга аралашиб кетмоқда. Шундай қилиб, биз жуда кўп қимматбаҳо хом ашёни бекорга исроф қилиб ташлаяпмиз.

Ҳар бир кўмир омборида йирик кўмирни кукундан ажратадиган қурилма ўрнатилса (бундай қурилмани қуриш катта маблағ талаб этмайди) ва аҳолига фақат йирик кўмир етказиб берилса айни муддао бўлади. Кукун ҳолдаги кўмир эса ўғит сифатида ишлатилса исрофгарчиликнинг олди олинади. Бунинг устига кўмир кукунини пресслаб, қайта ишлатиш масаласи ҳалигача ҳеч бир корхонада қўлланилаётгани йўқ.

Кўмир кукуни ўғит сифатида ишлатилиши оз маблағ сарфлаб ҳосилдорликни оширишга олиб келар экан, бу масалани тезлик билан ҳал этиш лозим. (Шу ўринда ачиниш билан айтаманки, бизда олимлар ва ихтирочилар кўп фойдали фикрларни айтадилару, булар кўпинча амалга ошмайди, мутасадди ташкилотлар эса лоқайдлик билан қарайдилар, бунга барҳам бериш керак). Бунинг натижасида катта иқтисодий самарадорликка эришиш шубҳасиздир.

Ҳожимурод ЙЎЛДОШЕВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети органик химия кафедрасининг мудири, химия фанлари доктори, профессор.

Рекорд қуйма

Қуйма тайёрлашда ҳам рекордлар спортдагидек ҳисобга олинганда эди, француз мутахассисларининг эришган ютуқлари алоҳида қайд этилган бўларди. Улар вертикал центрафугалаш усули билан зангламайдиган пўлатдан оғирлиги 15 тонна, диаметри 4 метрдан ортиқ улкан деталь қуйишди.

Бундай усул авиация техникасида, атом электр станцияларда, нефть-химия қурилмаларида одатдаги усулдан кўра анчайин фойдали бўлиб чиқди. Бундан ташқари деталга сўнгги ишлов бериш жараёни сезиларли осонлашди.

Темирли лавсан

Мамлакатимизда «лавсан» номи билан машҳур полиэфир толалари техникада ҳам ўзини кўрсатишга улгурди. Яқинда Белоруссия ССР Фанлар академияси органик химия ва физика институти олимлари бу материалга бир қанча янги хоссалар бахш этишди. Улар полимер микромолекуласига таркибида темир тутган органик модда киритишди, натижада лавсаннинг мустаҳкамлиги ва иссиққа чидамлилиги ошиб, унга металл қоплам ёпиштириш имкони туғилди. Агар лавсан плёнкага юпқа алюминий қават ёпиштирилса, у бронзада «тоблангандек» чиройли ранг олади. Ундан биноларнинг ичини безашда фойдаланиш мумкин.

«Қонаб турувчи болтлар»

Одатда машиналар қисмлари ва механизмларининг оғирлиги асосан уларни маҳкамловчи ва боғловчи деталларга тушади. Шу сабабли уларнинг кўпчилиги белги ўзгаришлари билан боғлиқ кучланишларини синаб кўришади. Бунинг оқибатида металлар кучли толиқиш — «професcионал касаллика» дучор бўлади. Толиққан металл ўз «елкаси»га тушаётган оғирликка бардош беролмаганда майда-майда чатнашлар ҳосил бўлади. Натижада улар ёрилиши, ҳатто ҳалокатга сабабчи бўлиши мумкин.

Механизмларнинг ишдан чиқишини олдини олиш учун металлар чарчоғини дастлабки пайтда аниқлаб бўлмасмикан? Инглиз ихтирочиси Эрик Дональд бу муаммони ечди. У оддий ва оқилона йўлни топди: болтларни пармалаб тешиб, ҳосил бўлган бўшлиқни ёрқин бўёқлар билан тўлғазишни таклиф қилди. Бундай болтларда зиғирдек чатнаш пайдо бўлса, суюқлик дарҳол ичкарига сизиб ўтади ва бу хавфдан ўз вақтида огоҳ этади.

Ўзининг бу кашфиёти учун Дональд Британия ихтирочилик институтининг олтин медалига сазовор бўлди. Унинг ихтиро усули вертолётларнинг паррагини айлантирувчи ўқларда, ошиқ-мошиқларда ва бошқа бирлаштирувчи элементларда қўлланилади. Мутахассисларнинг фикрича, бу янгилик жуда кўп ҳалокатларнинг олдини оларкан. Айниқса авиацияда.

Цехдаги портлаш

Агар брак бўлган қуйманинг оғирлиги бир неча ўн тонна бўлса, бундай «мастодонт»ни* цехдан авайлаб олиб чиқишнинг ўзи катта ташвиш. («Бу иш бегемотни ботқоқдан тортиб чиқариш билан тенг!») Уни бўлакларга бўлиш кейин яна печга юбориш керак. Польшалик мутахассислар бундай улкан қуймаларни ўз жойида майдалаш усулини ўйлаб топишди. Унга оз миқдорда портловчи модда қўйилади. Бунда портлаш кучининг қуймада тарқалиш тақсимотини белгилашда ЭҲМлар муҳим роль ўйнайди.

Маълумки, бу портлашлар цехга ҳеч бир зиён-заҳмат келтирмайди, ҳаттоки дераза ойналарига ҳам шикаст етмай бутунлигича қолади.

Адҳам ДАМИНОВ
тайёрлаган.

* Қадимда яшаган, тухуми қуриб кетган филсимон ҳайвон.

Ёш авлодни чинакам коммунистик руҳда тарбиялашда тўгарак ишлари муҳим аҳамиятга эга. Шу нуқтаи назардан В. И. Ленин номидаги республика пионер ва ўқувчилар саройида ташкил этилган «Истиқбол» тўгарагида комсомол ишларини олиб бориш яхши натижалар бермоқда. Бу тўгаракка Муҳаббат Шербўтаева раҳбарлик қилаяпти.

⊙ СУРАТДА: Муҳаббат Шербўтаева ёшлар билан навбатдаги машғулотни олиб бормоқда.

Х. Шодиев фотоси.

«ТО» калейдоскопи

Сиёсат, санъат, маданият, фан, ажойиботлар

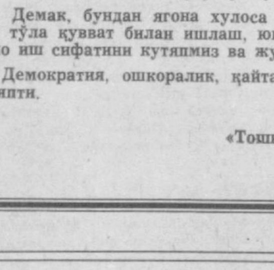

МАШҲУР ИЗҚУВАРГА БАҒИШЛАБ

Швейцариянинг Мейринген шаҳрида Артур Конан Дойлнинг кўп сонли ҳикоя ва романлари қаҳрамони — машҳур изқувар Шерлок Холмснинг ҳайкали ўрнатилди. Холмснинг бронза ҳайкалини ҳайкалтарош Жон Даблдэй Рейхенбах шаршараси ёқасида тасвирлаган. Машҳур изқувар Лондон жиноят оламининг қироли доктор Мориарти билан худди шу ердаги олишувда «ҳалок бўлганлиги» китобхонларга маълум бўлса керак.

СУРАТДА: бронзадан ясалган Шерлок Холмс ва ана шу ҳайкал муаллифи.

Кейстон—ТАСС фотоси.

«ИЗЛАР КОРСИКАГА ОЛИБ БОРАДИМИ?»

Америка Қўшма Штатларининг 35-президенти, 46 ёшли Жон Кеннедининг ўлдирилганига 25 йил тўлди. Орадан чорак аср вақт ўтди. Далласдаги машъум ўқ овозларининг сири эса ҳамон кўпчиликни безовта қилаяпти... «Якка қотил» тахмини ҳамон миллионлар онгидан ўрин ололмаяпти. Жумладан, америкалик Стив Райвелнинг ана шу мавзудаги навбатдаги «Кеннедининг қотиллари» китобида ҳам уч корсикаликнинг номи келтирилади.

Шубҳа қилинаётганлардан бири — Совер Пиронти Франция телевидениесига ўша кунларда ҳарбий флотда хизмат қилганлигини далил сифатида келтиришга тайёр эканлигини маълум қилибди. «Корсикага олиб борувчи излар»нинг бошқа вакили ўз ажали билан ўлган бўлишига қарамай, унинг оиласи ҳужжатлар асосида ўз қариндошларининг Далласдаги воқеаларга ҳеч қандай алоқаси йўқлигини исботлаган. Гумон қилинаётган учинчи корсикаликдан ҳамон ҳеч қандай дом-дарак йўқ.

Корсикага олиб борувчи изларга ишора қилувчи мазкур китоб ҳам тасодифан дунёга келмаганга ўхшайди. Кимдир орадан 25 йил ўтган бўлишига қарамай Далласдаги фожиа изларини, Корсикага элтувчи изларни эмас, ҳақиқий изларни яширишга ҳаракат қилаётганга ўхшайди.

НАФОСАТ

Ҳозирги замон хотин-қизларининг қиёфаси қандай бўлиши керак! Ғарбий Германиянинг етакчи дизайнерлари, модельерлари, сартарошлари,

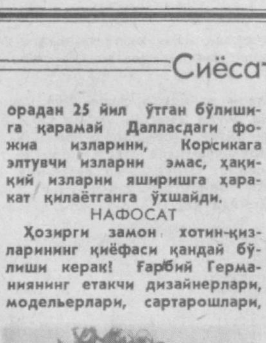

чеварлари, парфюмерлари, пойафзалчилари — бошқача қилиб айтганда, ана шу қиёфага алоқадор барча мутахассислар ҳозир шу савол устида бош қотиришяпти. Миллионлаб «ожиза»ларни ҳаяжонлантирувчи мазкур масаланинг ҳал этилишига Англияда чиқадиган «Уикенд» журнали ҳам ўз ҳиссасини қўшди. Журнал туркум суратларда мода мухлисларига кундалик либосларнинг ўз вариантини таклиф қилишга ҳаракат қилган. Журнал кўйлак билан турмакланган сочлар бир-бири билан уйғунлашиб кетишига алоҳида эътибор беради. Безаклардан, тўқима буюмлардан, упа-эликлардан тўғри фойдаланиш юзасидан ўз маслаҳатларини тавсия этади. «Уикенд»нинг мазкур масалага ёндашуви ниҳоятда содда: кийим-кечакларнинг барча предметлари бир-бири билан уйғунлашиб кетиши, бир-бирини тўлдириши, одоб доирасидан четга чиқмаслиги ва ўрта ҳол хотин-қизларнинг топиш-тутишига мос бўлиши лозим.

СУРАТДА: «Уикенд» таклиф этаётган «ҳозирги замон хотин-қизлари қиёфаси»нинг вариантларидан бири.

ТАСС фотохроникаси.

АҚШ. Анди лақабли ўрдак боласи ўзининг янги ботинкаларига ёш бола каби қувонади. У жисмоний нуқсон билан туғилган — панжалари йўқ эди. Шунинг учун унинг хўжайини — Небраско штати Гастингс шаҳрида истиқомат қилувчи корчалон ва ихтирочи Жин Флеминг унинг оёқларига болалар ботинкасини кийдириш усулини ўйлаб топди. Энди Анди лақабли ўрдакча бошқа ўрдаклар каби бемалол юриши ва сузиши мумкин.

АП — ТАСС телефотоси.

* * *

Испания. Машаққатли меҳнат билан нималарга эришиб бўлмайди дейсиз. Ҳатто отларни ҳам тренерларнинг истагига кўра рақс тушиш ва сакрашга ўргатиш мумкин. Яқинда Пальма-де-Мальоркадаги чавандозлик мактабида отларнинг ана шундай санъати намойиш этилди.

ЭФЭ—ТАСС фотоси.

КУЛГИ БУРЧАГИ

Врач бемордан сўрайди:

— Айтингчи, сиз менинг олдимга келишдан олдин бирон кимса билан маслаҳатлашдингизми!

— Ҳа, фельдшер билан, — жавоб беради бемор.

— У тентак сизга нима деб маслаҳат берди!

— Сизга мурожаат қилишни тавсия этди.

* * *

Ёзувчи дўстига шундай дейди:

— Ҳақиқий ёзувчи истеъдод билан пулдан биттасини танлаши керак. Истеъдод пул келтириши билан пул истеъдоднинг шўрини қуритади.

— Ундай бўлса сен сон-саноқсиз бойликка эга бўлсанг керак!

ЭСДАЛИКЛАР КИТОБИ

Совет томошабинларига «Спартак» фильми орқали яхши таниш америкалик машҳур киноактёр Керк Дуглас АҚШда эсдаликлар китобини нашр этди.

Китобнинг аксарият қисми Керк Дугласнинг отасига — аср бошларида «бахт излаб» Америкага келиб қолган, шара-барачилик қилиб, оғир меҳнат билан олти фарзандини боқишга мажбур бўлган украиналик деҳқонга бағишланган. Китобнинг номи ҳам ана шундай: «Керк Дуглас — шара-барачининг ўғли» деб номланади.

Швейцариянинг Кеникон шаҳрида ҳар бир боланинг туғилиши маҳаллий ратуша олдидаги уч мачтадан бирига байроқ осиш билан нишонланади. Ўнг томондаги мачтага осилган байроқ ўғил бола туғилганлигидан, ўртадаги мачтага осилган байроқ қиз бола туғилганлигидан далолат беради. Чап томондаги мачтага эса байроқ икки ёки уч эгизак туғилгандагина осилади. Тумшуғида чақалоқни кўтариб олган лайлак тасвири туширилган байроқ уч кун осиғлиқ туради.

К. РИБАЛКО расми.

Дам олиш соатларида

Бир асар тарихи

«Инқилоб тонги»

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, драматург Комил ЯШИН билан суҳбат

Академик адибимиз Комил Яшиннинг ижодида инқилоб темаси алоҳида ўрин тутади. Уларда янги ҳаёт, янги турмуш учун жон олиб, жон берган халқимизнинг буюк фарзандлари ҳаёти, курашлари ўз аксини топган.

Граждандлар уруши йилларида тобланган Арслон («Тор-мор»), санъат йўлида ғунчалигида ҳалок бўлган Нурхон («Нурхон»), инқилобчи сифатида камолга етган Темир Мардонов («Йўлчи Юлдуз»), умрининг сўнгигача «Яша, Шўро!» деб куйлаган Ҳамза («Ҳамза), инқилоб фидойиси Файзулла Хўжаев («Инқилоб тонги») ҳар бир ўзбек китобхони учун ардоқлидир.

«Инқилоб тонги» пьесаси саҳна юзини кўргандан буён орадан кўп йиллар ўтди. Унда асосий ролларни ижро этган актёрлар СССР Давлат мукофотига сазовор бўлдилар. Спектаклнинг ҳар бир қўйилишини томошабинлар орзиқиб кутишади.

— Муҳтарам домла, «Инқилоб тонги» асарингизни ёзиш нияти сизда қачон туғилган!

— Аввало бир нарсани айтиб ўтай. Туркистон халқларининг инқилобий тарихи мени кўпдан ўзига жалб қилиб келади, шу темада асарлар ёзишга ундайди. Чунки Улуғ Октябрь социалистик революцияси, ундан аввал бўлган халқ қўзғолонлари, подшо зулмидан хонавайрон бўлган одамларнинг аҳволи хотирамда муҳрланиб қолган.

Ҳукмрон синф билан эзилган халқ ўртасидаги зиддиятларни, қашшоқлар қонини зулукдек сўрувчи бойларни, қўл учида кун кўрувчи бечораларни, Андижон, умуман, Фарғона водийсидаги катта ўзгаришларни, эски дунёнинг барбод бўлиб, ўрнига янги дунёнинг бунёд бўлишини 8—9 ёшларимда ўз кўзим билан кўрганман. Демоқчиманки, ўша воқеаларни архив материалларини, китобларни ўқиб ўрганмаганман, ўзим гувоҳ бўлганман.

Янги ҳаёт асосчиси бўлган Ленинни ҳам ўша йиллари таниганман. Чойхоналарда, клубларда доҳий суратлари бўларди. Ҳамма эҳтиром билан унга тикиларди.

Андижонда фидойи инқилобчилар бўлар эди. Уларнинг кўпчилиги билан бир маҳаллада яшардик. Ҳозирликда барҳаёт Мухторжон Алимов, Жумабойҳожи Парпибоев, Раимжон Раҳимбобоев, биздан уч-тўрт ҳовлинарида турувчи Қаландар Девонабоев, Асқар Акбаров, Урюпин, Андижон уезди партия комитети секретари Георгий Бильдин, Ўзбекистон комсомоли Марказкомининг секретари Иброҳим Эшонхўжаев, ўшлик Санжарбек Қосимбековларнинг номи жуда машҳур эди. Яна кўплаб инқилобчилар бор эди. Уларнинг бири темирчи, бири нонвой, яна бири батрак бўлса ҳам инқилобга фидойи эди. Қамбар Алиев, Тожибоев, ўз отряди билан Фарғонага келиб ишлаган Низомиддин Хўжаев, Иномжон Хидиралиев каби зиёлилар янги ҳаёт учун курашда жон фидо қилдилар.

Қаландар Девонабоевнинг дафн маросимида одамларга эргашиб борганман. Йиғи-сиғи, дод-войлар маҳаллага сиғмасди. Хуллас, шу каби воқеалар юрагимда муҳрланиб қолган.

Ёшлигимизда «Наша марка» деган папирос сотиларди. Бир томонига хушсурат ўзбек йигитининг сурати солинган эди. Акаларим шу папиросдан чекишарди.

— Бу ким? — деб сўрадим бир куни улардан.

— Бу йигит Бухородаги инқилобчи Файзулла Хўжаев бўлади, — тушунтирди акам.

Ўз авлодимиздан Бухоро инқилобида қатнашган кишилар ҳам бор эди. Акам Абдулазиз эса инқилобдан аввал Бухорода ўқиган. Бухоро ҳақида улардан сўрайверардим. Йиллар ўтиб Файзулла Хўжаев ҳақида асар ёзиш эзгу тилагимга айланди.

— Асар яратишда асосан ушбу хотираларга суяндингизми!

— Албатта. Сўнгра менга Бухоро инқилоби тарихини яхши билган Отабой Эшонов, Ҳабиб Турсунов сингари олимларимизнинг китоблари, суҳбатлари ҳам катта ёрдам берди. Садриддин Айнийнинг асарларини синчиклаб ўргандим. Файзулла Хўжаевнинг сафдошлари билан кўп марта суҳбатлашдим.

КПССнинг XX, XXII съездларида қатнашганимдан кейин менга кўп нарса ойдинлашди. Бу съездларда шахсга сиғиниш—сталинизм йилларининг иллатлари очиб ташланганидан хабарингиз бор, албатта.

— Файзулла Хўжаев билан учрашганмисиз!

— Уч-тўрт марта кўрганман, учрашганман. Файзулла Хўжаев жуда катта билим эгаси эди. Рус тилини, рус адабиётини, форс-тожик адабиётини мукаммал биларди. Ниҳоятда маданиятли эди. Рудакий, Фузулий ғазалларини ёд биларди. Александр Сергеевич Пушкиннинг «Евгений Онегин» романидан рус тилида ёддан парчалар ўқирди.

Файзулла Хўжаев ўзбек маданиятининг ривожига катта таъсир кўрсатган. Унинг ташаббуси билан Москвада студия очилган. Кўпгина номдор санъаткорлар ўша студияда таҳсил кўришган.

— Пьесани саҳнага олиб чиқишда СССР халқ артисти марҳум Олим Хўжаевнинг ҳам хизматлари катта бўлган дейишади.

— Пьесани Ҳамза номли театрнинг икки улуғ санъаткори — режиссёр, Ўзбекистон ССР халқ артисти Александр Гинзбург ва Олим Хўжаев саҳналаштирган. Биринчи ўқилишидаёқ коллективга маъқул бўлди. Кейин иш бошланди. Олим Хўжаев Бухорони яхши биларди. Шундай бўлса ҳам Бухорога бир неча марта бориб келишди. Пьесанинг кўп ерларини қайта ишладик. Хуллас, халққа пишиқ-пухта ҳолда тортиқ қилдик.

— Нега пьесада Файзулла Хўжаев Фозилхўжа деб ўзгартирилган!

— Тўғриси, ўз исмини қўйишга журъат қилмадим. Чунки Фозилхўжа ўша Бухоро инқилоби пайтида жонбозлик кўрсатган, умуман Туркистон коммунистларининг умумлашма образи. Менга шундай образ яратиш маъқул кўринди. Шунинг учун унинг исми Фозилхўжа бўлди. Пьесадаги асосий мақсадим рус адабиётида бўлгани каби, Туркистон зиёлиларининг инқилобга бўлган муносабатини акс эттириш эди.

— Файзулла Хўжаевнинг қизи Вилоят Хўжаева бу фикрга эътироз билдирмадими!

— Вилоятхон менга пьесани яратишимда жуда катта ёрдам берди. Бир неча марта учрашиб, суҳбатлашганимизда у отаси ҳақида ажойиб воқеаларни айтиб берди. Пьесада Фозилхўжанинг севгилиси Шодия билан боғлиқ саҳналар бор.

— Ҳар ҳолда сизнинг онангиз, мен анча бадиий тўқима ишлатдим, деганимда:

— Тушунаман, бусиз бадиий асар ўқимишли бўлмайди,—деб жавоб берди.

— Файзулла Хўжаев В. И. Ленин билан учрашганми!

— Файзулла Хўжаев Ленин билан учрашмаган. Доҳий билан хат орқали мулоқот қилган. Владимир Ильич ўз хатларида ёш бухороликларнинг етакчиси Файзулла Хўжаевнинг хатоларини аниқ кўрсатиб берган. Ўз навбатида Файзулла Хўжаев ҳам Владимир Ильичга «Бухорода инқилоб ғалаба қозонган куннинг эртасига Коммунистик партия сафига ўтаман» деб ваъда берганки, ҳаётда у бу сўзини бажарган.

Машҳур миллионер бойнинг ўғли, охир-оқибатда оташин инқилобчи бўлиб етишишини, сиёсий онгининг шаклланишини, бутун умрини коммунистик идеалларга бағишлашини кўрсатиш асосий мақсадим бўлган.

— Пьесадаги кўпгина қаҳрамонларнинг прототипи бор, тўғрими!

— Ҳа, шундай. Фозилхўжа — Файзулла Хўжаев эканлигини юқорида айтиб ўтдик. Бу ролни Ёқуб Аҳмедов ажойиб ижро этган. Унинг онаси — оддий деҳқон қизи бўлган Райҳонбиби асарда Ойхонбиби номи билан қатнашади.

Пьесада Шокалон, Оймжаҳон, Шодия, Нисо, Акбарбой, Довул юзбоши, Жалол Мансур, Махсум сингари ўнга яқин персонажлар бор. Улар социал келиб чиқиши билан Бухоро жамоатчилигини, маълумки шаҳарда турли миллат вакиллари яшайди, конкрет шахсларни ифодалайди десам хато қилмаган бўламан.

Шокалон Бухоро Коммунистик партиясининг асосчиларидан бири, амирга қарши курашчи, Бухоро инқилобининг қатнашчиси Мирбобо Мирмуҳсиновни эслатиб туради. Бу образ ҳақиқат изловчи, исёнкор, курашларда ўсиб, инқилобчига айланган оддий тожик деҳқони образидир.

Ботир Тўраев эса бухоролик коммунист, афсонавий қаҳрамон Абдулла Тўраевдир. Яна бир Махсум образи борки, у Усмон Пўлатхўжаевнинг прототипидир. Тарихдан маълум, Бухоро Халқ Республикаси Марказий ижроия қўмитасининг раиси бўлган бу шахс, инқилобни сотган.

Садриддин Айнийни 75 дарра уришда қатнашган, саройдаги ислоҳни эълон қилган пьесадаги Мирзо Урганжий эмас, албатта. Бу ишни аслида қушбеги Насрулло бажарган. Амир саройининг ислоҳ қилиниши ҳақидаги фармони олийни ҳам қушбеги эмас, қозикалон Шарифжон Махдум ўқиган. Мен икки тарихий шахс вазифасини, драмага яхлитлик киритиш учун, албатта бир персонаж — Мирзо Урганжийга юкладим.

— Бухоро инқилоби, Файзулла Хўжаев ва унинг сафдошлари ҳақида сизда яна талай, пьесада ишлатилмаган материаллар бор бўлса керак...

— Жуда кўп материаллар ҳали «теша тегмай» турибди. 2,5 соат давом этадиган спектаклга бутун материални жойлаш катта машаққат талаб қилар эди, албатта. Шунинг учун ҳам кўп материаллар сиғмай қолиб кетди.

Файзулла Хўжаевнинг кимлигини, унинг Буюк инқилоб ишига фидойилигини етти ёшдан етмиш ёшгача ҳамма билади. Шундай шахс ҳақида асар яратиш ҳар бир ижодкорнинг орзуси бўлиши табиий. Мен ҳам фидойи инсон, оташин революционер Файзулла Хўжаев ҳақида каттароқ асар яратишни ўйлаяпман. Тўғрироғи кўпдан бери шу ният билан яшаяпман.

— Муҳтарам домла, бу ишда сизга оқшомхонлар мустаҳкам соғлиқ, бардамлик ҳамкор бўлишини тилайдилар.

— Раҳмат. Чин дилдан раҳмат сизларга.

Саҳнада томоша давом этади. Ана Фозилхўжа Бухоро учун, она халқи учун, унинг бахтли келажаги учун Амир Саид Олимхон— Турғун Азизов ижросида бу роль маромига етган — истибдодига қарши кураш олиб боряпти. Бу йўлдаги хатолар, охир-оқибатдаги ғалабалар. Озодлик шамоли эсган лаҳзалар. Қон кечиб, жон бериб эришилган эрк.

Томоша тугайди. Ажойиб ватандошимиз, Ленин гвардиясининг содиқ солдати Файзулла Хўжаев матонатига офаринлар айтамиз. Шундай ажойиб образни шундай ажойиб асарни яратган устоз Комил Яшинга эҳтиром туйғулари қалбимизда мавж уради.

Суҳбатни
Темур УБАЙДУЛЛАЕВ
ёзиб олди.

● **СУРАТДА:** «Инқилоб тонги» спектаклидан кўриниш.

Р. Шарипов фотоси.

Ҳамза номидаги театрнинг 70 йиллиги олдидан

Қўш кабутар

Сиз мовий, тиниқ осмонда оппоқ қўш кабутарнинг ўйинларини томоша қилганмисиз! Қандай гўзал ва қандай завқли-а! Мен ҳар гал эрталаб ишга келаётганимда Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек Давлат академик драма театрининг устидан ана шундай кабутарлар парвоз қилиб ўтади. Назаримда улардан бир жуфти шўнғийди-ю Ҳамза номли театрнинг ишчи йўлагида бир жуфт актёрга айланиб салом бериб, кириб келишади. Булар Жамшид ва Гавҳар Зокироваларлардир. Уларнинг санъат даргоҳидаги иш куни бошланади: репетиция, спектакль, изланишлар, қисқаси ижод.

Жамшид ва Гавҳар. Бу қўш кабутарнинг театрда яратган образларини сиз кўргансиз. Улар 17 йилдан бери шу театрда ишлашади. Жамшиднинг ўз образлар галереяси, Гавҳарнинг санъатда яратган ўз қиёфалар олами бор. Булардан ташқари Жамшид ширин ҳазил қўшиқлар ҳам ижро этади. Гавҳар кўп вақт телеэкран орқали эртаклар оламига болаларимизни олиб кирган.

Менинг назаримда бу икки актёрнинг номини эшитган кишида ширин бир ҳурмат туйғуси пайдо бўлади. Бугун мен ана шу театр осмонининг қўш кабутари ҳақида ҳикоя қиламан.

Сизга маълумки, театр репертуари ранг-баранг, унда жаҳон ва рус классикаси, ҳозирги замон жаҳон прогрессив драматургларининг пьесалари, қардош халқлар адабиётидаги етук драматик асарлардан намуналар, ўзбек драматургларининг асарлари мавжуд. Ҳаммасида Жамшид ва Гавҳарнинг, албатта, роли бўлади. Лекин «Тақдир эшиги» спектакли уларнинг орзуси бўлган. Нега деганда бу спектаклни илгари «Ёш гвардия» театрида Тўғон Режеметов билан Ширин Азизовалар ўйнашганда булар катта ҳавас ва орзу билан кўришган, биз ҳам шундай роль ўйнасак деган ўй билан уйларига қайтишган.

Йиллар чархпалаги билан бирга айланиб шу орзу амалга ошди. Ғавҳар билан Жамшидга ниҳояти икки киши қатнашадиган эркак ва аёл ролини беришди. Уларни аввал ҳаяжон босди. Бутун бошли спектаклни икки киши «ушлаб туриши» ниҳоятда қийин, лекин актёрлар маҳоратли бўлса мумкин экан. Спектаклни бадиий совет яхши қабул қилди. Ҳамкасблари қизғин табриклашди. Энди ҳал қилувчи овоз томошабинда.

750 ўринли томоша зали лиқ тўла одам. Залда гоҳ ҳаяжон, гоҳ кулгу ўрин алмашади. Одамларни гоҳ хотини ташлаб кетган эркакнинг тақдири қизиқтиради, гоҳ ёлғиз қолган аёлнинг инжиқликлари ўйлантириб қўяди. Бора-бора улар ўртасидаги чигаллик очила боради. Томошабин бу икки қалбнинг бир-бирига етишишини истаб қолади. Ҳаёт сўқмоқларида адашиб юрган эркак ва аёлнинг манзили бир эканлигига ишонасан киши. Томошабинларда бу туйғуларни уйғотаётган куч — актёрларнинг юксак маҳоратидир.

Спектакль тугайди. Сиз беихтиёр қарсак чаласиз. Қўш кабутар саломга чиқади. Яна қарсаклар авжига чиқади. Сизнинг қарсагингиз яхши ўйнаётган актёрларга олий мукофотдир. Демак, сиз уларга аъло баҳо бердингиз. Аъло баҳо... Бу баҳога ижодкор осонликча эришадими! Йўқ, Изланиш... изланиш... ва меҳнат ётади унинг замирида. Йиллар туради саф тортиб.

Жамшид Зокиров Тошкент театр ва рассомлик санъати институтини битиргач, 1971 йили отахон театрга ишга келди. У Ўзбекистон ССР халқ артисти Карим Зокировлар оиласининг санъаткор фарзандларидан бири. Унинг ўзига хос ажойиб истеъдоди бор. Унинг роллари одамда ширин ва илиқ таассурот қолдиради. Айниқса, унинг юмор ва мусиқага мойиллиги характерли образларни ниҳоятда ёқимли қилиб юборади. Томошабин беихтиёр севиб қолади. Масалан, «Бой ила хизматчи»даги Холмат образини олинг. Ҳаммаси ҳаётда табиий кечаётгандек туюлади. Мана шу ерда актёрнинг маҳорати «мана мен» деб ўзини кўрсатади. Шу ерда актёрнинг ўз роли устида қаттиқ изланганини, ишлаганлиги кўринади.

Жамшиднинг умр йўлдоши Гавҳар Зокирова санъаткор оилада тарбияланган эмас. Отаси ҳарбий, онаси инженер. Гавҳар оилада туғилган фавқулодда истеъдод. Ана шу истеъдод Гавҳарни санъат оламига етаклаб келди. Гавҳарнинг ота-онаси унинг актриса бўлишини ҳатто исташмаган ҳам. Юрагига санъат чўғи тушган қиз ўз мақсади сари интилди. Бугун Ҳамза номидаги театр репертуарини Гавҳар Зокировасиз тасаввур қилиш қийин. У «Бой ила хизматчи»да Жамила, «Бахтли гадолар»да Зумрад, «Қутлуғ қон» да Гулнор каби ўнлаб бош ролларни ижро этди. У ижро этган роллар ўзига хос талқинга ва ўзига хос мафтун этувчи жозиба кучига эга.

Икки актёрнинг оиласи ҳавас қилса арзигудек аҳил ва тотув. Чунки улар турмушга катта севги йўли билан келишган. Уларнинг дилларидаги ниятлари битта — ўз санъатлари билан элга хизмат қилиш.

Бу қўш кабутарларнинг яхши, аҳил-тотув яшашига ота-оналари ибрат бўлса, театрда устозлари қўллаб-қувватлаб, яхши маслаҳатларини аямай катта санъат йўлига тушиб олишларига ёрдам беришган. Қўшиқда куйланганидек «Яхшиларга эргашдим, топмадим зиён...» Шунинг учун улар театрга илк бор қадам қўйганда илиқ меҳр-муҳаббат билан қарши олган, келажакка катта умид билдирган ўша вақтдаги театрнинг бош режиссёри А. О. Гинзбургни ҳамиша эъзоз билан эслашади. Сора Эшонтўраева, Рихси Иброҳимова, Ёқуб Аҳмедов, Обид Юнусов, Рустам Ҳамидовларга дилдан миннатдорчилик билдиришади. Нега деганда улар: «Ҳеч қачон меҳрибон устозларсиз катта ютуқларга эришиб бўлмайди», дейишади. Бу ҳақ гап.

Эрталаб ишга келаётганимда театр устидаги осмонга қарайман. Кабутарлар... Уларнинг бир жуфти шўнғийдию...

Ҳайдар МУҲАММАД.

СУРАТДА: Гавҳар ва Жамшид Зокировлар.

М. Одилов фотоси.

Габрово хандалари

ТУХУМИ БИЛАН ЭМАС

Харидор габроволикдан сўради:

— Нега энди товуқни ҳозир эмас, бир соатдан кейин сотмоқчисиз?

— Чунки у худди шу вақтда тухум туғади, уни тухуми билан сотмоқчи эмасман.

ТОМОРҚА

Габроволик уйида дўстини меҳмон қиларди:

— Қулупнайдан ол, ўз томорқамиздан.

— Томорқанг йўқ эди, шекилли?

— Хотиним билан қабристондан ўзимизга жой сотиб олгандик, бўш ётмасин деб қулупнай экканмиз.

Сайфулло НАМОЗОВ
таржималари

«Саришта бека»

(Ҳажвия)

Бир куни ишдан қайтаётиб бекатда собиқ курсдошим Сарвинозни учратиб қолдим. У ёқ-бу ёқдан анча суҳбатлашиб қолдик, гап орасида у эри уйдан кетиб қолганлигини айтди. Мен унга ҳамдардлик билдирган бўлдим. Дугонам мени якшанба куни уйига таклиф этди.

Дам олиш куни ваъдага мувофиқ гастрономдан торт харид қилдим ва белгиланган вақтда Сарвинозникига етиб бордим. Эшикни дугонам очди.

— Эрим уйдан кетиб нақадар енгилтаклик қилганини ўз кўзинг билан кўриб, ишонч ҳосил қилгин деб, сени таклиф этдим. Марҳамат қилиб, туфлигингни ечиб, мана бу шиппакни кийиб ол...

Дугонамнинг квартираси ниҳоятда саранжомлиги ва озодалиги мени лол қолдирди. Сарвиноз креслога таглик тўшади, бунга қаноат ҳосил қилмади шекилли, таглик устидан қоғоз салфетка ҳам солди, шундан кейингина мени ўтиришга таклиф этди.

— Эримнинг қанчалик кўрнамаклик қилганини ўзинг ҳам пайқагандирсан. У менинг сариштлигим қадрига етмади. Кўраяпсанми, у ҳатто китобларини ҳам қолдириб кетиб, менга қанча ташвиш орттирганини тасаввур ҳам қилолмайсан. У китобларини дуч келган жойга ташлаб кетаверарди. Наҳотки уларни каттакичиклиги, рангига қараб полкаларга жойлаштириш шунчалик қийин бўлса!! Буларнинг ҳаммасини полиэтилен халталарга жойлагунча она сутим оғзимга келди-я! У буни тушунармиди! Истасанг, ҳозир кофе тайёрлайман. Торт билан мазза қилиб ичамиз. Кофени пластмасса чашкада олиб келсам қаршилик қилмассан!

— Менга барибир...

— Биласанми, эримчи, ҳар гал, учта кофе сервизи бўлса-ю, биз пластмасса чашкада кофе ичамизми, деб жанжал қиларди.

Гиламга торт ушоқлари тўкилмаслиги учун балконда едик. Дугонам яна ўзини оқлашда давом этди:

— Мендек уй бекасининг қадрига етмадими, энди хор бўлади. Ҳар доим ишларим бошимдан ошиб-тошиб ётади. Мен китоб ўқишга, киногa тушишга, ҳатто ишонсанг, телевизор кўришга ҳам вақт тополмайман. Эрим ҳар икки гапининг бирида фарзандли бўлишни хоҳлаётганини айтаверарди. Мен бўлса эртаю кеч уй тозалашдан ортмаслигимни айтсам, у ҳатто эшитишни ҳам истамасди. Минг афсуски, у фидойилигимни тушунмади. Ўйлаб-ўйлаб ўйимга етолмайман. Нима учун шундай саришта уйдан кетиб қолди. Балки сен тушунтириб берарсан!!

Мен нима ҳам дея олардим. Шундай аёл билан икки йил яшай олган эркакнинг бардошига балли-ей! Аммо буни дугонамга қандай қилиб айтаман.

Заҳро МУҲАМЕДОВА.

Турфа олам

ИЗҒИРИН ПИСАНД ЭМАС

Яқин вақтларгача қутб айиғи ер юзидаги бошқа мавжудотларга қараганда қаттиқ совуққа бардошлироқдир, деган фикр ҳукмронлик қилиб келарди. Сўнгги йилларда норвегиялик олимлар олиб борган тадқиқотлар чиндан ҳам ана шу фикрни тасдиқлади: оқ айиқ қаттиқ совуққа нисбатан бардошли экан. Аммо совуққа бардошлилик жиҳатидан рекордчи оқ айиқ эмас... қутб ўрдаклари бўлиб чиқди. Цельсий бўйича 110 даража бўлганида ҳам совуқ ана шу қушга таъсир этмас экан. Зоологларнинг фикрига қараганда қутб ғозлари иккинчи ўринни эгаллайди. Тюленлар ҳам совуққа яхши бардош беришар экан. Оқ айиқ эса ана шу рўйхатда атиги тўртинчи ўринни эгалларкан.

ШЕР БИЛАН БИР ҚАФАСДА

Африкалик Мак Остерлан қаттиқ невроз хасталигига чалинган бўлишига қарамай, ўз номининг гиннеснинг рекордлар китобига

қайд этилишини таъминлади. У бир қафасда шер билан 64 кун бирга яшади. Унинг ана шундай қадамга журъат этишига қўшни шаҳар ҳайвонот боғига иккита горилла маймунини сотиб олиш учун пул тўплаш зарурати мажбур қилган экан.

БАРАБАНЧИНИНГ РЕКОРДИ

52 ёшли барабанчи Рори Блекуэлл 33,18 секунд ичида 191 барабанни чалишга муваффақ бўлди. Барабанлар узунлиги 20 метрга тенг саҳнада ўрнатилган эди.

ҒАРОЙИБ САЁҲАТ

Пул тўламай, «қуён» сифатида дунё бўйлаб саёҳат қилиш мумкинми? Бразилиялик Марселу Роберту ди Карвальо исмли бола ана шу саволга «ҳа, мумкин» деб жавоб берди. Бунга у: «фақат бирор тасодиф тўсқинлик қилмаса бўлгани» деб қўшимча қилди холос. Шундай дейишга унинг тўла асослари бор.

Якшанба куни ўн ёшли Марселу қадрдон шаҳри Итабунадан шу вақтда мамлакат жанубида — Сан-Паулада бўлган онаси ҳузурига меҳмонга жўнаб кетди. Пассажирларга қўшилиб кетган болакай билетсиз самолёт салонига кириб олишга муваффақ бўлди. Аммо самолёт қарама-қарши томонга учиб, Ресифи шаҳрига келиб қўнди. Ўз хатосини тушунган болакай синовдан ўтган усулдан яна фойдаланибди. Бу сафар қарангки, ҳаво лайнери Атлантика океанини ошиб, уни Португалияга етказибди.

Бошқа қитъага келиб қолганидан бехабар Марселу бахтини яна бир бор синаб кўришга, қандай қилиб бўлса ҳам онасининг ҳузурига етиб боришга аҳд қилибди. Шундай қилиб у Италияга учаётган самолёт бортига кириб олибди. Тасодифгина билетсиз йўловчининг сирини фош этишга ёрдам берибди. Салонда йўловчилардан бирига ўрин етишмай қолиб, билетларни текшира бошлашган экан..

Омадсиз саёҳатчининг бахтига унинг саргузаштлари муваффақиятли тугабди. Бразилиянинг «Вариг» авиатранспорт компаниясининг вакили Лусиу Рикарду да Сильванинг хабар қилишига қараганда, болакай мазкур компаниянинг самолётида ватанига жўнатилган. Бу сафар ҳам у самолётда бепул учди.

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

Душанба — 28 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Ёрдам беринглар!». Телевизион бадий фильм («Ленфильм») 1 ва 2-сериялар. Танаффус пайтида (10.10) — Янгиликлар. 11.55 Футбол шарҳи. 12.05 «Днепране» фольклор ансамблининг концерти. 12.35 «Учрашишимиз керак». Телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 Ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.05 «Лейгарид» фольклор ансамблининг концерти. 17.30 «Мутафаккир ва революционер». Ф. Энгельс ҳақида ҳужжатли фильм. 17.50 «Форс оҳанглари». В. Гурховнинг С. Есенин шеърларига яратган вокал туркуми. 18.15 Қувноқ стартлар. 19.00 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Ю. Бошмет концерти. 19.45 XIX партия конференцияси белгилаб берган йўлдан. 20.30 «Бертольт Брехтнинг дунё бўйлаб саёҳати». Телевизион бадий-ҳужжатли спектакль премьераси. Авторлар — Г. Зубков. А. Красильников. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Телевизион бадий-ҳужжатли спектакль премьераси (давоми). 23.20 Футбол шарҳи. 23.50 «Дунё воқеалари». 24.00 Д. Азерян раҳбарлигидаги жаз-триоси ижросида жаз композицияси. 00.15 «Ўтмиш ҳали олдинда». Телевизион ҳужжатли фильм.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

* * *

Ўқув программалари.

* * *

14.50 Янгиликлар. 15.00 «Жаноб Буюк Новгород». Бадий фильм, субтитр билан. 16.35 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 18.35 Янгиликлар. 18.40 «Одамато, Момоҳаво ва чет эл пропискаси». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 19.00 Футбол шарҳи. 19.30 Халқ куйлари. 19.45 Фидойи шахслар. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «Халқаро панорама». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 Қисқа метражли бадий фильмлар премьераси. 23.10 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув (такрор.). 23.40 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

14.50 «Тегирмон». Телефильм. 15.05 «Энди сизни ким деб аташ керак?». Бадий фильм («Мосфильм»). 16.45 Зоология. 17.15 «Олти Қорлиев». Телефильм. 17.45 Янгиликлар. 18.00 Қўғирчоқ фильмлар. 18.20 Қорақалпоқ шоирларининг шеърлари (рус.). 18.50 «Агросаноат ва Озиқ-овқат программаси». 19.20 Ўзбекистон Композиторлар союзининг пленуми олдидан. «Ўзбекистон композиторлари — студиямиз меҳмони». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қардош халқлар иттифоқи». Миллатлараро муносабатлар бўйича олимлар билан давра суҳбати. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қувноқлар ва зукколар». Тошкент кўн-галантерея ва спорт товарлари ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда Тошкент бадий буюмлар фабрикаси командалари мусобақалашадилар. 23.55 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Меҳнат қонунчилиги масалалари» (рус.). 20.05 «Тўлов». Бадий фильм («Мосфильм»).

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Қора капитан». Бадий фильм (рус.).

Сешанба — 29 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Г. Зубков, А. Красильников. «Бертольт Брехтнинг дунё бўйлаб саёҳати». Танаффус пайтида (10.05) — Янгиликлар. 11.25 Концерт.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 «Қайта қуриш прожектори». 16.25 Ёшлик куйлайди ва рақсга тушади. 16.40 «Беш йиллик: ишлар ва одамлар». Ҳужжатли фильмлар премьераси. 17.20 «Кит байрами». Анадирдан кўрсатилади. 17.45 «Объектив». 18.20 Югославиянинг миллий байрами — Республика кунига. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 «Сиз яратган боғ». 20.05 «Поморье қиссаси». Мультфильм премьераси («Союзмультфильм»). 20.20 («Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадий фильм премьераси (Свердловск киностудияси). 1-серия. 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Сиз бунга қодирсиз». 23.00 «Дунё воқеалари». 23.10 С. Ковачич куйлайди (ЮСФР).

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

* * *

Ўқув программалари

* * *

13.05 «Кечиккан учрашув». Телевизион бадий фильм. 14.25 «Шаҳарлар ва йиллар». Ҳужжатли фильмлар: «Владимир», «Славяногорск». 15.00 Янгиликлар. 15.10 «Музикали причал». Краснодардан кўрсатилади. 15.50 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик - саргардонликда» 12-серия — «Шафақ».

* * *

18.25 Янгиликлар. 18.30 «Қишлоқ янгиликлари». 19.30 «Музикали киоск». 20.00 Ритмик гинастика. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 21.30 «Время». 22.05 «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм премьераси (А. Довженко номли киностудия). 1-серия. 23.20 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

14.50 «Чўл». Телефильм. 15.10 «Дурангсиз ўйин». Бадий фильм («Грузия фильм»). 16.45 Ўзбек совет адабиёти. Ойбекнинг «Қутлуғ қон» романида меҳнаткашлар образи. 17.15 «Герекда тўй». Телефильм. 17.45 Болалар учун. «Бойчечак». 18.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Мардлик — мангулик». Наманган областидан кўрсатув. 18.45 «Элга хизмат: талаб ва таклиф». 19.30 «Адабиёт элчилари». Бадий таржима муаммолари ҳақида адабий кўрсатув. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.15 «Фаластин: кураш ва умид». 20.30 «Ахборот». 20.50 М. Ашрафий номли Тошкент давлат консерваторияси — 50 ёшда. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Инсон ва қонун». Ичимлик сувнинг ифлосланиш муаммолари ҳақида. 23.05 «Эртага — премьера». Кинокўрсатув. 00.15 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 Биринчи лига эркаклар командалари ўртасида волейбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Тошкент) — «Калев» (Таллин). «Меҳнат резервлари» спорт комплексидан репортаж. 20.00 «Фарзандларимиз йўли». Кинопрограмма. 21.00 «Ёшлик» студиясининг почтаси.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.05 Москва. «Қайта қуриш прожектори». 22.15 «Оқ кема». Бадий фильм («Қирғизфильм»).

Чоршанба — 30 ноябрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут» 9.05 Қувноқ стартлар. 9.50 «Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадий фильм. 1-серия. 11.00 Янгиликлар. 11.10 Телевизион ҳужжатли фильмлар.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 Қирғизистон телевидениесининг программаси. 17.25 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 18.15 Фалсафий суҳбатлар. «Экология ва янгича тафаккур». 19.15 «Дуне воқеалари». 19.35 «Бобиқ Барбос ҳузурида меҳмонда». Мультфильм. 19.45 «Агро» тележурнали. 20.15 «Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадий фильм премьераси. 2-серия. 21.30 «Время». 22.30 «Кинопанорама». 24.00 «Дунё воқеалари». 00.10 Ф. Лист. «Дантони ўқиб...». Соната-фантазияни РСФСРда хизмат кўрсатган артист А. Севидов ижро этади.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

* * *

Ўқув программалари

* * *

13.05 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм. 1-серия. 14.10 Янгиликлар. 14.20 «Табиат билан ҳамжиҳатликда». Қора арча узоқ ёнади». Телевизион ҳужжатли фильм. 14.45 Такрорий телефильмлар кундузги сеанси. «Сарсонлик — саргардонликда». 13-серия. «Булутли тонг».

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». 19.20 «Бир ҳукмнинг сатрларида». 19.40 «Олтин дамлар ёдимда». Фильм-концерт. 20.10 «Рус шифохонасининг оддий кунлари». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 П. И. Чайковский номли халқаро конкурс лауреатлари. Латвия ССРда хизмат кўрсатган артист С. Мартинов концерти. 21.30 «Время». 22.30 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм премьераси. 2-серия. 23.40 Футбол. Жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. Туркия — ГДР терма командалари. 2-тайм. Туркиядан кўрсатилади. 00.30 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

14.50 Болалар учун фильмлар: «Эртагим — эртак», «Бизда каникул бўлмайди». 15.20 «Қиз ўғирлаш». Бадий фильм (Румыния). 16.45 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Катталиклар билан ишлаш алгоритмлари. 17.15 «Урал тундрасида». «Чемпион бўлмоқчиман». Телефильмлар. 17.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Сенинг замондошинг». 18.25 «Халқ контроли экрани». 18.55 «Ижод саҳифалари. Мақсуд Шайхзода» (шоирнинг 80 йиллигига). 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қўшиқ—қалб изҳори». ЎзССРда хизмат кўрсатган артист А. Шукуров куйлайди. 21.30 Москва. «Время». 22.30 «Бўстон». Тележурнал. 23.40 «Санъатга бахшида умр». СССР халқ артисти Г. Измайлова ижоди ҳақида фильм, концерт.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «У ўлдиришни хоҳламаганди». Бадий фильм («Грузияфильм»). 21.00 «Кескин танқид остида».

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.30 «Тунда содир бўлган воқеа». Бадий фильм (рус.).

Пайшанба — 1 декабрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 Мультфильмлар. 9.35 «Серафима Глюкинанинг оддий кунлари ва байрамлари». Телевизион бадий фильм. 2-серия. 10.50 Янгиликлар. 11.00 «Куйнинг сеҳрли оҳанглари». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 Белоруссия телевидениесининг программаси. 17.20 «Республиканинг асосий поезди». Ҳужжатли фильм премьераси. 17.30 «Спорт ва шахс». Ю. Морозов. 18.15 «Музикали хазина». 19.00 «Дунё воқеалари». 19.20 «Фидойи шахслар». Интернационалчи-врачлар ҳақида. 20.05 Адабий-бадий видеоканал. 21.30 «Время». 22.20 Адабий-бадий видеоканалнинг давоми.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика

* * *

Ўқув программалари

* * *

13.05 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм. 2-серия. 14.05 «Давлат болалари». Ҳужжатли фильм премьераси (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси). 14.35 «Шаҳар тароналари». Свердловскдан кўрсатилади. 15.15 Янгиликлар. 15.25 «Сабаб». Телевизион бадий фильм премьераси (Одесса киностудияси). 1-серия.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.45 «Чуқурлик». Ҳужжатли фильм премьераси (Литва киностудияси). 18.55 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 19.00 «Хитой билан учрашув». Телевизион ҳужжатли фильм. 1-қисм. 20.00 Ритмик гимнастика. 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 СССР халқ артисти Д. Дашиев куйлайди. Улан-Удэдан кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.20 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм премьераси. 3-серия. 23.30 «Айтилган гап ҳавога учди...» Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 23.55 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

16.00 «Умр бир марта бериладн». Бадий фильм. 17.30 ЎзССР тарихи. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Мультфильмлар. 18.30 «Сўз кетидан сўз келар». 18.50 «Объективда қайта қуриш». Наманган областидан кўрсатув (рус.). 19.20 «Ижод лаҳзалари». Б. Брейва. 19.40 «Химиялаштиришнинг механизациялашган пунктлари — ўғитлар самарадорлигини ошириш асоси». 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Шеърият дафтаридан». 20.30 «Ахборот». 20.50 «Тилга эътибор...». 21.30 Москва «Время». 22.20 К. Яшин «Инқилоб тонги». Ҳамза номли ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли,

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.20 «Прерия». Бадий фильм (Франция — Румыния). 20.50 Реклама. 21.00 Ҳужжатли фильмлар.

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.20 «ТВнинг матбуот маркази: ҳисобот ва сайловлар давом этмоқда». 22.50 «Бағритошлик». Бадий фильм (рус.).

«Рақкосанинг санъати — Санъатимиз зийнати».

М. Назаров фотоэтюди.

Ташмачилар қўлга тушди

1988 йил ноябрь ойининг иккинчи ўн кунлигида идорадан ташқари соқчилик хизмати ходимлари халқ хўжалиги объектларида ўтказган рейдлар давомида майда ўғирлик қилган қуйидаги шахслар ушланди:

⊙ 11 ноябрь куни ишдан чиқаётган қурилиш материаллари комбинатининг слесари, 1927 йилда туғилган Собитов Заким Шамсутдинович ушланган эди. Унинг ёнидан 39 сўм 36 тийинлик 13 та фанер топилди.

Фрунзе район халқ суди Собитовга 40 сўм жарима солди.

⊙ Шу куни Тошкент тўқимачилик комбинати 4-болалар боғчасининг ошпази, 1942 йилда туғилган Фаткульисломова Минебель Габбасовна болалар боғчасидан 9 сўм 40 тийинлик озиқ-овқатларни олиб кетаётган пайтда ушланди.

Фрунзе район халқ суди Фаткульисломовага 50 сўм жарима солди.

⊙ Ишдан қайтаётган Тошкент тажриба-механика экскаваторлар ремонти заводи 8-цехининг пайвандлаш дастгоҳларининг созловчиси, 1958 йилда туғилган Ротов Константин Георгиевичнинг ёнидан 65 тийинлик 9 та электрод чиқди.

К. Ротов иши юзасидан материаллар унинг иш жойига юборилди.

⊙ 14 ноябрь куни Тошкент Давлат медицина институти ЛОР бўлими ҳамшираси 1964 йилда туғилган Лобар Неъматовна Нуриддинова ва 1-клиника биохимия лабораториясининг лаборанти 1968 йилда туғилган Башорат Абдуахатовна Шоюнусовалар институт дарвозаси олдида ушландилар. Нуриддинованинг ёнидан жами 1 сўм 76 тийинлик укол учун мўлжалланган 22 ампула сув, Шоюнусованинг ёнидан 150 грамм медицина спирти чиқди.

Нуриддинованинг иши юзасидан материаллар унинг иш жойига юборилди, Б. А. Шоюнусовани эса Собир Раҳимов район халқ суди 20 сўм жарима билан жазолади.

⊙ 18 ноябрь куни сил касалликлари илмий-тадқиқот институти дарвозаси олдида шу институтнинг ошпази 1939 йилда туғилган Луиза Егоровна Нуяизина ушланди. Унинг ёнидан жами 2 сўм 83 тийинлик бир банка олма повидлоси ва 500 грамм сарёғ чиқди.

Л. Е. Нуяизинага доир материаллар Октябрь район халқ судига оширилди.

⊙ 14 ноябрь куни Ленин район ошхоналар тресги 5-ошхонасининг ошпаз-бригадири, 1964 йилда туғилган Акромов Акбар Ахрорович жами 4 сўм 78 тийинлик 37 килограмм қовоқ ва 11 килограмм карам олиб кетаётган бир пайтда ушланди.

Ленин район халқ суди А. А. Акромовга 20 сўм жарима солди.

З. НАЖМИДДИНОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг идорадан ташқари соқчилик бошқармаси бошлиғи.

Тўрт ҳарфли циклокроссворд

1. Покиза, тоза. 2. Хатар. 3. Дурадгорлик асбоби. 4. Кичик сайёра. 5. Дам олиш маскани. 6. Гул тури. 7. Иззат Султон драмаси. 8. Руҳий ҳолат. 9. Япроқлардаги доғ. 10. Қариндош. 11. Шафқат. 12. РСФСРдаги дарё. 13. Ҳалокат. 14. Алфавитдаги белги. 15. Ипак қуртига барг солингандан сўнг еийлган барглар қолдиғи. 16. Қишлоқ хўжалик асбоби. 17. Фазо. 18. Фарёд. 19. Ўн икки буржнинг бири. 20. Колхоз раҳбари. 21. Музика ёзуви. 22. Узоқ шарқлик революционер. 23. Гулдон. 24. Спорт бирлашмаси. 25. А. Навоий номидаги театр репертуаридаги опералардан бири. 26. Туб сон. 27. Ҳарбий машина. 28. Кошки эди, қани энди сўзларини англатувчи сўз. 29. Бразилиялик футболчи. 30 Марказий Осиёдаги чўл. 31. Экин экиладиган кенг майдон. 32. Рўзғор анжоми. 33. Куй, оҳанг, 34. Автомобиль қисми. 35. Озодлик ороли. 36. Қардош республика пойтахти.

Тузувчи: Фаёз ҒАФУРОВ.

ТЕЛЕПРОГРАММАЛАР

Жума — 2 декабрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Салом, музика!». 9.50 «Танишинг: ёш кинематографчилар». 10.50 Янгиликлар. 11.00 «Фидойи шахслар». Интернационалчи-врачлар ҳақида. 11.45 «Кит байрами». Анадирдан кўрсатилади. 21.10 «Иля Чавчавадзе. Ҳаёти саҳифалари». Телевизион ҳужжатли фильм.

* * *

16.00 Янгиликлар. 16.15 Болалар учун қисқа метражли телевизион бадий фильмлар: «2 «В»лик қасоскорлар». «Ҳамма нарсани биладиган дўстим Кнопик», «Салом, Пушкин». 17.15 Студиямизда пианиночи В. Овчинников. 17.55 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 18.25 Лаоснинг миллий байрами. Республика эълон қилинган кунга: «Ўғил учун уй». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.15 «Дунё воқеалари». 19.35 Мультфильмлар премьераси: «Леонардо да Винчи табассуми», «Қум униб чиққан пайтда...». («Союзмультфильм), «Гуллар ва ниқоблар» («Грузияфильм). 20.00 «Инсон ва қонун». «Ҳуқуқий умумтаълим». Муаммолар ва истиқболлар. 20.30 «Музика ва биз». 21.30 «Время». 22.20 «Нигоҳ». 00.05 1988 йил қўшиқлари.

⊙ МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.

Ўқув программаси.

* * *

9.15 «Ойимтилла». Илмий-оммабоп фильм. 9.35, 10.35 Тарих. 7-синф. В. И. Ленин — Коммунистик партия асосчиси. 10.05 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун. 11.05 СПТУ ўқувчиларига. Астрономия. Қуёш. 11.35, 12.35 География. 5-синф. Тоғлар ва текисликлар. 12.05 Инглиз тили, 2-йил шуғулланаётганлар учун.

* * *

13.05 «Юртдошлар». Уч серияли телевизион бадий фильм. 3-серия. 14.15 «Эскалатор». Телевизион ҳужжатли фильм. 14.45 Янгиликлар. 14.55 «Сабаб». Телевизион бадий фильм премьераси. 2-серия.

* * *

18.35 Янгиликлар. 18.40 СССР халқ артисти Мария Биешу ҳамда СССР Давлат телерадиоси халқ чолғу академик оркестрининг концерти. 19.35 «Одамларга хос хасталиклар». Ҳужжатли фильм премьераси. («ЛСДФ»). 20.05 «Бизнинг мерос». 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 РСФСР халқ артисти Э. Грач чалади (скрипка). 21.30 «Время». 22.20 «Риголетто». Телевизион музикали фильм премьераси («Лентелефильм). 23.45 Янгиликлар. 23.50 Ҳужжатли фильмлар экрани. «Даниил Гранин. Ошкора фикрлар».

⊙ ЎзТВ

15.50 «Парвозга ноқулай обҳаво учун ташаккур». Фильм-концерт. 16.45 Физика. Нисбийлик назарияси элементлари. 17.15 «Димканинг хўрозчаси». Бадий-телефильм. 17.30 ЎзССР тарихи. 60—80 йилларда Ўзбекистонни социал-иқтисодий ва сиёсий ривожлантиришнинг асосий йўналишлари (рус.). 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Инсон боладикдан бошланади» (рус.). 18.50 Болалар учун фильм. «Осмонга олиб борадиган сўқмоқ». 19.30 «Хўжасизликка ўт очайлик!». Бухоро областидан кўрсатув. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 Долзарб интервью. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Қизлар гулдастаси». 21.30 Москва. «Время». 22.20 «Октябрь саодати». Байрам музикали программаси (7 ноябрдаги кўрсатув такрорланади). 24.00 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.30 «Онтарио соҳилида бўлган воқеа». Бадий фильм (Франция — Румыния). 21.00 «Шаҳар ташвишлари ва юмушлари». Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ш. Р. Мирсаидовнинг журналистлар билан учрашуви (рус.).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

21.30 Москва. «Время». 22.20 «Алвидо, ғўр ёшлигим». Бадий фильм (рус.).

Шанба — 3 декабрь

⊙ МТ I

7.00 «120 минут». 9.05 «Нега ва нима учун?». Болалар учун кўрсатув. 9.35 «Бизнинг қаҳрабо». Ригадан кўрсатилади. 10.15 «Уй академияси». 10.45 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 11.15 СССР Давлат телерадиоси рус халқ чолғу академик оркестрининг концерти. 11.45 «Диққат, божхона». Ҳужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»). 12.15 «Социализм мамлакатларида». 12.45 Жаҳон халқларининг ижоди. 13.15 «Қутб, 1943 йил». Фильм-концерт. Ю. Германнинг «Совуқ денгиз» повестидан парчалар. 14.00 «Ҳайвонот оламида». 15.00 «Дунё воқеалари». 15.20 «Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун». Сайёр қабулхона Хабаровскда. Уй-жой муаммолари ҳақида. 2-кўрсатув. 15.55 Бутуниттифоқ журналхонлар конференцияси. «Октябрь» журнали редколлогияси ҳамда авторлари билан учрашув. 17.35 Халқаро программа. 18.35 СССР халқ артисти С. Ростоцкий фильмлари. «Оқ Бим Қора қулоқ» (М. Горький номли киностудия). 1 ва 2-сериялар. 21.30 «Время». 22.20 Совет телевидениесида Америка Ти-би-эс телекомпаниясининг кечаси.

⊙ МТ II

8.30 Эрталабки гимнастика.

* * *

«Тафаккур» программаси

8.45 «Бир актёр театри». Владимир Яхонтов. 9.50 «Здоровье». 10.35 «Портретлар». Антунан де Сент-Экзюпери. 11.20 «Дин ва жамият». 11.55 Тараққиёт. Ахборот. Реклама. 12.40 XX аср рус санъати. Е. Честняков. 13.35 Педагогика ҳамма учун. Иккинчи курс. 7-кўрсатув. 13.55 Бутуниттифоқ аҳоли рўйхати. 14.25 «Мўъжизасиз мўъжизалар».

* * *

15.25 Мамлакат театрлари намойиш этади. «Алла». Ғ. Камол номли татар Давлат академик театрининг фильм-спектакли. Автор — Т. Миннулин. 17.30 «Овчи». Мультфильм премьераси («Грузия фильм»). 17.40 Свердловскда бўлиб ўтган ҳужжатли фильмлар кинофестивалининг совриндор фильмлари. «Дахлдорлик». Ҳужжатли фильм (ВГИК ўқув студияси). 18.10 «Братислава тантаналари» фестивалининг концерти. В. А. Моцарт. Арфа, флейта ва оркестр учун до мажор концерти. 18.40 Ҳаракат хавфсизлиги учун. 18.45 1988 йил қўшиқлари (29 октябрдаги кўрсатув такрорланади). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Акробатика. Жаҳон чемпионати. Бельгиядан кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.20 Иттифоқдош республикалар студияларининг фильмлари. «Черткилар». Телевизион бадий фильм. (Грузияфильм»). 23.30 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

9.00 «Ассалому-алайкум». Информацион-музикали программа. 10.00 «Шанба экрани». Кинопрограмма. 10.30 «Саломат бўлинг!». 11.00 Экранимизда биринчи марта. «Рикки-Тикки-Тави». Бадий фильм (СССР — Ҳиндистон). 12.20 «Нафосат». Хотин-қизлар учун программа (такрор). 13.35 «Замандас». Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари учун программа (қозоқ тилида). 14.35 Лирик концерт. 15.15 «Ишонч». Тошкент область Янгийўл районидаги «СССР 60 йиллиги» номли колхоз пахтакорлари ҳақида ҳикоя. 15.45 «Техника ижодиёти мактаби» (рус.).

* * *

17.40 Кўрсатувлар программаси. 17.45 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 18.30 «Халқ таълими муаммолари». Олий мактаб ҳаёти. 19.30 «Санъат олами». Халқ амалий санъати усталари. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Сенинг кунинг». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 Дала меҳнаткашлари учун концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.20 «Санъат усталари». ЎзССР халқ артисти М. Раҳимов. 23.20 «Шифо топишингга кафилман». Илмий-оммабоп фильм. 23.40 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Клабуш космосда». Мультфильм. 18.20 Реклама. 18.35 Ўш кўрсатади. «Эргуу». Бозорқўрғон районн. 19.40 «Поэзия экрани». 20.00 «Мезгил». 20.30 «Тверскда 13 кеча». Крупская номли рус драма театрининг Москвадаги гастроллари ҳақида. 21.30 Москва. «Время». 22.20 «Қизил олма». Бадий фильм («Қирғизтелефильм»).

Якшанба — 4 декабрь

⊙ МТ I

8.30 Ритмик гимнастика. 8.45 Янгиликлар. 9.30 «Дўрипш қишлоғида куз». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 9.50 «Спортлото» тиражи. 10.00 «Будильник». 10.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 11.30 «Тонгги почта». Музикали кўрсатув. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 «Музикали киоск». 13.30 «Қишлоқ янгиликлари». 14.30 «Здоровье». 15.15 «Динозаврча». Мультфильм. 15.25 Останкино концерт студиясида педагогика фанлари кандидати В. К. Дьятченко билан учрашув. 16.25 Эртак ҳузурида меҳмонда. «Арслоннинг саргузаштлари». Телевизион бадий фильм («Ўзбекфильм») 2-серия. 17.35 «Сени севаман, ҳаёт!». Фотоконкурс. 17.40 «Жаҳоннинг йирик музейи». Лувр. 7-серия — «Шимолий Европа Ван Дейк ва Дюрер даврида» (Франция). 18.10 «Халқаро панорама». 18.55 Киноафиша. 19.55 В. Дельмар. «Ғариблар». Моссовет номли Давлат академик театрининг фильм-спектакли. 21.30 «Время». 22.05 «Ғариблар». Фильм-спектаклининг давоми. 23.05 Янгиликлар. 23.10 СССР халқ артисти Л. Сметанников ҳамда СССР халқ артисти Н. Некрасов раҳбарлигидаги СССР Давлат телерадиоси рус халқ чолғу академик оркестрининг концерти. 00.15 Катталар учун мультфильмлар: «Дадажон» (Рига киностудияси), «Томоша» («Союзмультфильм»).

⊙ МТ II

8.30 Зарядкага сафланинг!

* * *

«Тафаккур» программаси

8.45 «Совет поэзияси». Д. Самойлов. 9.35 «Эрудит». Илмий-оммабоп фильмлар: «Геометрик фантазиялар», «Етти ўлчаб...», «Эталоннинг туғилиши». 10.25 «Қайта қуриш ва ҳуқуқ». 10.40 Мактаб: ўзгаришлар даври. 11.30 Рус тили. 12.00 «Саёҳатчилар клуби». 13.00 «Фан: назария, тажриба, практика». 13.35 Педагогика ҳамма учун. Иккинчи курс. 8-кўрсатув. 13.50 Рус маданияти ҳақида суҳбатлар. 2-туркум. Петр I ва унинг ворислари даврида Россиядаги хилма-хил табақалар ҳаёти ҳақида. Кўрсатувни филология фанлари доктори, Тарту университетининг профессори Ю. М. Лотман олиб боради (Эстония телевидениеси). 14.25 «Мария Медичнинг қутиси». Бадий фильм, субтитр билан («Мосфильм»). 15.55 «Кобзарь» бандурачилар капелласи куйлайди. Киевдан кўрсатилади. 16.30 «Нима? Қаерда? Қачон?». Телевикторина. 18.40 «Мушукни нега мушук деб аташган?». Мультфильм. 18.50 Телевизион музикали абонемент. И. С. Бах. Месса си минор (ёзилганлигининг 250 йиллигига). 20.05 Реклама. 20.10 Свердловскда бўлиб ўтган ҳужжатли фильмлар кинофестивалининг совриндор фильмлари. «Якшанба куни эрта тонгда». Ҳужжатли фильм (Украина хроникал-ҳужжатли фильмлар студияси). 20.30 Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар! 20.45 Акробатика. Жаҳон чемпионати. Бельгиядан кўрсатилади. 21.30 «Время». 22.05 Чет эл фильмлари экрани. «Ёшлик хатоси». («ЮСФР»). 23.25 Янгиликлар.

⊙ ЎзТВ

9.00 «Ассалому-алайкум». Информацион-музикали программа.

* * *

10.00 «Аҳоли рўйхати ҳисобчиси». Ҳужжатли фильм. 10.20 Болалар учун театр. «Сакраётган малика». Киев қўғирчоқ театрининг спектакли (рус.). 11.05 «Биргаликда куйлаймиз». Н. Норхўжаев, П. Мўмин, «Юлдузлармиз, юлдузлар» (такрор). 11.25 А. Лурaвский. «Гапир!!!». О. Хўжаев номли Сирдарё область музикали драма театрининг спектакли. 13.25 Спорт программаси: 1. Биринчи лига эркаклар командалари ўртасида баскетбол бўйича СССР чемпионати. АСК (Тошкент) — «Импульс» (Краснодар). 2. «Спортивний Узбекистан» (рус.). 14.25 «Халқ ижодиёти». 15.15 «Касаба союз ҳаёти. «Ишчи назорати ҳақида бевосита мулоқот». 2-кўрсатув. 16.15 Реклама.

* * *

17.50 Кўрсатувлар программаси. 17.55 «Қушлар байрами». Мультфильм. 18.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим». Ўзбекистон Композиторлар союзининг пленумига бағишланади. 18.45 «Хотира» туркумидан. «Ўзбекистон ССР халқ артисти Сойиб Хўжаев». Туғилган кунининг 80 йиллигига. 20.00 «Ахборот» (рус.). 20.20 «Ажойиб бошмоқчалар». Телефильм. 20.30 «Ахборот». 20.50 «Бизга мактуб йўллабсиз». Музикали программа. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Кузги марафон». Бадий фильм («Мосфильм»). 23.40 Кўрсатувлар программаси.

⊙

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ:

17.55 Кўрсатувлар программаси. 18.00 «Кино оламида». Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон студияларининг киноҳужжатчилари билан учрашув. 19.00 «Новости». 19.15 «Ёш келин-куёвларга маслаҳатлар». 20.00 «Ахбор». 20.15 Тожикистон давлат филармониясининг 50 йиллигига бағишланган кўрсатув ва концерт. 21.30 Москва. «Время». 22.05 Тожикистон давлат филармониясининг 50 йиллигига бағишланган кўрсатув ва концертнинг давоми.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва пропаганда — 32-54-19; совет қурилиши ва халқ контроли — 32-54-34; саноат, транспорт ва алоқа — 33-08-74, 32-57-84; шаҳар хўжалиги, савдо ва маиший хизмат — 32-55-39, капитал қурилиши — 32-58-85; фан ва ўқув юртлари — 32-53-10; физкультура ва спорт, ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси — 32-55-32; маданият — 32-53-83; ахборот — 33-28-95; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; иллюстрация — 32-55-37; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Р. 14243. Якшанбадан ташқари ҳар куни чиқади. Ички саҳифаларга 19.50 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). А. 2236. Тиражи — 108.220. Индекс 64690.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.